

Peaminister pääses ettepoole

Peaminister Taavi Rõivas startis ümber Viljandi järve jooksule koos kahe trennikaaslasega tükki maad eestpoolt, kui võistlusnumber lubanuks.

LK 4

Reform versus tegelik elu

Kavandatava töövõimereformi järgi peaks enamik puudega inimesi endale tulevikus võimetekohase töö leidma. Kas ja kuidas see reaalsuses õnnestub, on iseasi.

LK 5

«Üks foto ei muuda maailma, aga lugu, millest ta räägib, tuleb ikka ja jälle üle korrata, muidu pole üldse lootust mingitele muutustele.»

NIKLAS MELTIO, rindefotograaf

LK 9

Moodne inimene peab oma vabast ajast tegelema sellega, et hapukapsas ja sea-pekki keresse pidama ei jääks.

ÜLLAR PRIKS, Sakala reporter

Viljandi linnavalitsus lõi eile õhtul kaasa Krõlli lasteaia vanade mängupaviljonide lammutamises. Meeskonnatöö toomis ja vanad silikaatkivid jõudsid inimkehti mööda konteinerisse.

KORISTUS

Talguid jagub linna ja tallu

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

«Teeme ära!» talgupäeval on Viljandimaal kirja pandud 84 talgut ja mõni nendest on praeguseks juba ka seljaga.

Nii lõi Viljandi linnavalitsuse esindus eesotsas linnapea Ando Kivibergiga eile pärast tööpäeva lõppu kaasa Paalalinna lasteaia Krõll vanade mängupaviljonide lammutamises.

Viljandi linnavalitsusest oli end talgutele kirja pannud oodatust rohkem inimesi ning nii jagus neid ka Metallil tänava koristustalgutele.

«Ilus punkt tööandalale, leidis linnapea Ando Kiviberg. «See on ju tore, et linnavalitsuse rahvast tuli välja nii palju, et tuli jaotada kahe objekti vahel.»

Rohkem kui mullu

«Teeme ära!» talgupäeva Viljandimaal koordinaator Enn Sarv ütles, et maakonnas peetakse tänava üheksa talgut rohkem kui mullu.

«Palju on talguteid ning mulle jäid silma veel näiteks Viljandi lennukitehase koristamine ja Mõisakülas peetavad metsatalgud,» rääkis Sarv. «Paljud talgulised tulevad kohale talgupäeva hommikul, ilma et nad oleksid end varem kuskil kirja pannud. Arvan, et vähemalt pooled teevad nii.»

Viljandi lennukitehases on plaanis lehti riisuda, prügi koristada, seintelt vana värvi maha kraapida ning vana mööblit ja ehitusprahhi teisaldada. Kamara küla lähistel langil rajatakse 2004. aasta 1. mail istutatud eurometsale juurdepääsutee, paigaldatakse uus infotahvel ning kärbitakse sarapuu-pöösaste võrseid.

Viljandimaal ei erine ülejäänud Eestist, sest kõikjal korraldatakse kõige rohkem küla-, heakorra-, haljastus- ja looduskaitsetalguid. Liikumisaasta puhul korraldatakse terviseradu ja spordirajatisi. Kõige rohkem oodataksegi töökäsi täna Holstre-Pollis terviseradade korraldamisele. Seal mahuks talgutele sada inimest.

«Varasemad aastad on näidanud, et ega varem end keegi kirja panema hakkagi, pigem tullakse laupäeva hommikul kohale,» rääkis sealne talgujuht Tiit Tammemäe.

Linde ei segata

Kuigi Holstre-Pollis oli esialgu plaanis puhastada tulevase suusaraja tarbeks mäenõlva, jääb see ära, et mitte häirida pesitsevaid linde. Talgud ei jää aga pidamata ja ette võetakse terviseradade võsast puhastamine.

«Saime loa radade servast koristada mahasaetud puid ja kuivanud oksid, nii et tegevust jagub,» ütles Tammemäe. «Oksi saab niisama kokku korjata, aga kui kellelgi on või-

malik kaasa võtta saag või võsanuga, siis oleks need väga abiks.»

Ilmateenistuse prognoosi kohaselt on täna oodata vahelduva pilvisusega ilma, mitmel pool sajab hoovihma.

Üle-eestilise talgupäeva eestvedaja, Eestimaa Looduse Fondi juhatuse liige Tarmo Tüür ütles, et töötab tulla vägev talgupäev.

«Ilmataat kostitab meid karge ja paiguti vihmase kevadilmaga, kuid töötegemiseks sobib jahedam ilm väga hästi,» rääkis ta. «Tänavu on kavas rohkem talgud kui mullu ja ka talgulisi on registreerunud varasemast enam. Tõelisi talguhunte ei takista miski – talgupäev saab teoks iga ilmaga!»

AP Mets
Ostame metsakinnistuid, kasvavat metsa ja põllumaad.
Info tel 434 2330, 505 7355.
E-post apmets@apmets.ee

REEDE 30. MAI - ULGE PUHKEALA
VÕRTSJÄRVE SUVEPEOD 2014
SMILERS
2 QUICK START
TANEL PADAR & THE SUN

ILM

10°

Täna puhub läänetuul kiirusega 4-9 meetrit sekundis. Sooja on 6-10 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 5.19 ja loojub kell 21.12.

VILJANDIS

Endine linnapea Saksamaalt

Täna külastab Viljandit Frankfurdi eksmeier dr Petra Roth.

Bändid võistlevad

Täna kell 18 algab lennukitehases noortebändide võistlus.

Tasuta kontsert

Homme kell 16 esinevad Pauluse kirikus Peterburi Ingeri kiriku teoloogia-instituudi õppejõud sopran Irina Danilova, flöödil Olga Danilova ja orelil Anton Medvedev.

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

TITTAAN

«Mõtlesin, et lasen Eestist jalga – ostan pool Soomet kokku ja hakkkan minema.»

Ida-Soomes tegutseva väikese ahju- ja kaminahase ostanud Viljandi ärimees Raivo Rüsa (Sakala, 30. aprill)

VABA MÕTE

Tervisespordi ilu ja valu

Kui nädala algul oli päike südasuviselt helde, siis neljapäevase ümber Viljandi järve jooksu ajaks tõmbas ilmataat kardinad ette, keeras soojenduse välja ja kallid kõige tipuks spordihuvilised külma veega üle.

Kehvast suusailmast hoolimata kubises järve ümbrus kirivatest dressidest ja uudishimulikest fotoobjektividest. Järjekordne osalejate rekordi purustamine annab aimu, et keskmine eestlane peab liigutamist aasta-aastalt üha vajalikumaks.

Stardikoridori oli end sättinud väga erineva tausta ja ettevalmistusega jooksjaid ja kõndijaid. Tosinakilomeetrist rada tahtsid läbida nii naljavennad kui profisportlased, nii poemüüjad kui ministrid. Isegi pool Sakala toimetust oli leidnud endas südikust arvuti välja lülitada ja kapipõhjast botased välja otsida. Teine pool elas neile raja ääres kaasa. Nii jätkus kolleegidevahelisi elavaid arutelusid ka järgmisel päeval.

Mina ei saanud neist osa võtta väga pragmaatilisel põhjusel. Nimelt sellal, kui teised pori pitsides lihastoonust ja vere ringet parandasid, lebasin täies rahu kakaod luristades teleri ees ja vaatasin «Maahommiku» kordust. Tundus kuidagi vaturalisem.

Arge nüüd valesti aru saage. Ma pole oma laiskuse üle uhke ja kohe kindlasti ei taha ma tervisespordi naeruvääristada. Olen korra Viljandi järvele tiiru peale teinud. Küll jalutades ja iga tõusu järel ennastunustavalt hingeldades. Aga ma mõistan rahulolutunnet, mis soon-tesse voolab, kui oled püstitatud eesmärgi seljatanud.

Seda, et selja sirgu löön ja liigutama luban hakata, on juhtunud veelgi. Näiteks proovisin vahepeal jala tööle käia. Klassikaliste musta-pori-näku-sessioonidega Valuoja orus harjusin üsna kiirelt. Kiriku tänavast üles rühkides nähtud nägemus eskalaatorist kakus aga entusiasmipügalad miinimumi ligidale tagasi. Ehk proovin varsti jälle.

Maailmas, kus üha rohkem töid usaldatakse robotite teha, on elementaarne liigutamine lausa kohustuslik. Vanasti oli iga ametipost justkui katsumusi täis jõusaal. Praegu arendame klahve klõbistades ainult sõrmelihaseid, kuni näeme välja nagu kahe labidaga kruusakoormad. Moodne inimene peab oma vabast ajast tegelema sellega, et hapukapsas ja seapekk kereesse pidama ei jääks.

Ja töepoolest, kõiksugu kepitajaid ja väntajaid liigub tänavatel, parkides ja terviseradadel aina rohkem. Eriti vahva on näha eakaid inimesi, kes on vanadele Marati dressidele jälle tripid külge õmmelnud ja suurte ratastega alumiiniumist suusakepid käe külge sidunud. Saab ikka mõttemaailma muuta küll, tuleb välja.

Tervisesport on ühe mõistliku inimese elu pärisosa. Ja mõistlik inimene katsub elada sedasi, et ta võimalikult vähe ebameeldivate tegevustega kokku puutuks. Oma nõukogude aega jäävatest kehalise kasvatuse tundidest mul suurt positiivset meenutada pole. Andku kõigevägevam praegustele pedagoogidele arukust lapsi niiviisi suunata, et sportimine neile vastumeel- seks ei muutuks.

Õnneks on minusugused elupõletajad vähemuses ja suurem jagu inimesi tegutseb selle nimel, et muutuksime tervemaks ja elaksime kauem. Praegu lohtun ma ennast sellega, et vähemalt sõja korral saaksin kangelassurma: eest ma ära joosta ei jõua ja puu taha peitu ei mahu.

ÜLLAR PRIKS, Sakala reporter

Moodne inimene peab oma vabast ajast tegelema sellega, et hapukapsas ja seapekk kereesse pidama ei jääks.

Nädala foto. Kassi-hiire mäng

Pikka aega tundus, et Nikolai Vedehin (pildil vasakul), Sergei Tšerepannikov (keskel) ja Roman Fosti püsivad 85. ümber Viljandi järve jooksul tihedalt koos kuni finišini. Linnastaadionile jõudes oli liidriks kolmik aga lagunemine ja võitjana lõpujoont ületades Fosti kummagi rivaali kuklasse hingamist ei tundnud.

Roman Fosti jutu järgi ei olnud rebimine tegelikult nii pingeline, kui välja paistis. Tema sõnul käis lihtsalt kassi-hiire mäng. Pealtvaatajatel oli külg külje kõrval kulgevaid liidreid kahtlemata väga põnev jälgida. (Sakala)

NÄDALA PONNISTAJA

Peaminister jooksurajal

«Kui minu eeskuju kas või sada meest diivani pealt püsti tõstab ja väikesele jooksutiirule viib, siis olen oma jooksuga väga rahul,» ütles peaminister Taavi Rõivas ümber Viljandi järve jooksu finišis ETV spordiudistele. Paraku näitas ta 1. mail peale positiivse eeskuju ka negatiivset, startides tunduvalt eestpoolt, kui tema taset arvestades õiglane oluks.

Eelmsel kahel aastal on Rõivasel järveringile kulunud üle tunni, sel aastal oli tema aeg 54.25. Näha on küll tublit arengut, kuid lõpu-aeg paigutab ta ikkagi vaid «üle keskmiste» sekka. Peaministri sportlikud võimed ei andnud mingit alust tõsta teda kaks gruppi edasi, võistlejate hulka, keda tema

selgelt aeglasem tempo veidi lausa takistas.

Kui Sakala selle kohta küsimuse esitas, sai ta vastuseks, et peaminister ei tahtnud ise ettepoole trügida, vaid see oli tema treeneri initsiatiiv. Seda kinnitasid nii Rõivas ise kui treener.

Võib-olla tõesti oli nõnda. Aga kui valitsusjuhile pakutakse põhjendamatut eelist – ta ei saanud ju tõsimeeli arvata, et teda jooksuvõimete pärast esimeste sekka lubati –, peaks ta ise sellest keelduma.

Väike nihverdamine rahvajooksul jätab lihtsalt halva mulje. Samasugune nuppude asetus suurel mängulaul võib aga hoopis tõsisemalt lõppeda.

HANS VÄRE

NÄDALA OSALEJAD

Terve Eesti

Kui ühte kohta koguneb mitu tuhat inimest, kes on võimelised jooksma ligemale 12 kilomeetrit mööda suurte tõusudega rada, jätab see Eesti elanikkonnast võimsa mulje. Selle emotsiooni najal võib isegi tunduda, et meie rahvas koosnebki tervetest sportivatest inimestest.

Iidne tarkus ütleb, et terves kehas on terve vaim. Luge-matu hulk erisuguseid uuringuid kinnitab üksteise võidu, et tervislikest eluviisidest lugupidamine tuleb kasuks mitutpidi: ühest küljest

paraneb inimeste elukvaliteet, teisalt õnnestub riigil kokku hoida väga palju raha, mis midu kuluks ülekaalust tulenevate tervisemuredega tegelemisele. Ühesõnaga: füüsilise lodevus rikub inimest.

Seetõttu väärib iga inimene, kes joostes või kepikõndi tehes Viljandi järvele tiiru peale tegi, tunnustust. Ja nagu paljud lõpetanud kinnitasid, saidki nad rajal pealtvaatajate mõnusa ergutuse osaliseks.

KARL-EDUARD SALUMÄE

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

612 3000

Politsei sulgeb tänasest tasulise liiklusliini lühinumbriga 14 900 ning edaspidi vastab liiklusega seotud kõnedele infoliini 612 3000. Seni tuli liiklusliinile helistades maksta eritariifi alusel, uuele numbrile helistades saab hakkama odavamalt.

Sakala keskkuses avatakse kaks näitust

Teisipäeval, 6. mail kell 10.30 avatakse väikese etteastega Sakala keskuse fuažees ja jalutusaaalis Viljandi lasteadeade kunstinaitus «Loodus meie ümber». Viljandi lasteaiad Mesimumm, Midrimaa, Mängupesa, Männimäe, Karlsson ja Kröll on ühendanud jõud ning koostanud ühiselt näituse oma laste rühmatöödest. Iga laps on lisanud oma rühma pildile midagi, mis tal looduses hinge on läinud.

Laste tööde näitus jääb avatuks 15. maini.

Samal päeval kell 21 avatakse Sakala keskuse sammassaalis näitus, millel eksponeerivad oma loomingut Viljandi kultuuriakadeemia dekoraatori-butafoori eriala tudengid. Sammassaal täitub butafoorsete esemetega kultuuriakadeemia «Kultuuridesandi» puhul. Millist tõetruuduse ja fantaasia vahel žongleerivad leidlikkust neis pärisasju jäljendavates esemetes leidub, saab tulla oma silmaga vaatama 14. maini.

Näitust saab vaadata tasuta. (Sakala)

Angus tutvustab debüütikogu

Täna kell 21 algab Viljandi pärimusmuusika aidas kontsert, mille peaesineja on ansambel Angus, kes on maha saanud esimese albumiga «Angus».

Platvormi Hooandja abiga plaadiks pressitu tutvustamine algab *ska-reggae* muusikat viljeleva pundi kodulinnast. Basskitarri mängiva Mati Tubli sõnul on siin ansambli kõige lähedasemad austajad. «See on parim koht, kust alustada,» leidis ta.

«Inimesed, kes kontserdile tulevad, peaksid olema valmis selleks, et peol saab rõõmsalt tantsida. Olemine töötab tulla mõnus,» rääkis Tubli. Ka kontserdi Facebooki lehel kuulutab ansambel, et kaasa tuleks võtta parimad tantsusammud.

Üles astuvad veel ansambel Ska Faktor ja diskor Harl:Etno koos vaatemängu pakkuvate trummaritega. Lisaks Viljandile võib neid näha 9. mail Pärnu kuurisaalis, 24. mail Tallinna klubis Sinilind koos ansambliga Bombillaz ja 31. mail Tartu Genklubis.

Pärast tuuri on Mati Tubli ütleminud mõnda plaanis kuulajaskonda veelgi laiendada ja esineda mitmel festivalil. (Sakala)

2. mai pärastlõunal võis Swedbanki Viljandi kontori ukse taga näha hulganisti inimesi, kellele tuli eba-meeldiva üllatusena, et asutus on suletud.

ELMO RIIG

KONTORID

Swedbanki ukse taga oli üksjagu imestamist

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Paljud Swedbanki kliendid said eile eba-meeldiva üllatuse osaliseks, kui avastasid pangakontoris rahaasju ajama minnes, et see on suletud.

Viljandlanna Malle Vaheoja rääkis, et oli kevadpüha ja nädalalõpu vahele jäävaks tööpäevaks planeerinud korteriostu. Et tarvilik summa müüjale üle kanda, tahtis ta esmalt Swedbanki kontorist läbi käia ja ID-kaardiga tehtavate internetiülekannete limiiti suurendada. Päralt jõudes avastas ta kontori uksele teate, et pank on päeva oma töötajatele sootuks vabaks andnud. Temaga samal ajal oli sildil kirjutatu üle imestamas veel kümme-kond inimest.

«Saar aru, et paljudel on kiusatus pühade ja puhkepäevade vahel tööle tulemata jätta, aga pank on minu meelest sedasorti asutus, mis ei saa endale sellist käitumist lubada,» rääkis Vaheoja. Seejuu-

Abja kontor pannakse kinni

Tänavu kavatseb Swedbank Eestis sulgeda kümme kontorit, nende hulgas ka oma esinduse Abja-Paluojaal.

Swedbanki jaepanga juhi Ulla Ilissoni sõnul vähendab pank kontorivõrku eelkõige vähenenud kasutatavuse tõttu. «Kontorites käivate klientide arv on viimase kolme aastaga vähenenud kaks korda. Selle põhjuseks on mugavus: inimesed eelistavad teha sularahatehinguid masinates ning makseid neti- ja mobiilipangas. Kõigist Swedbankis tehtud pangatehingutest toimub kontorites 0,4 protsenti ja sularahatehingutest 2 protsenti,» selgitas Ilisson.

res märkis ta, et tema perel olekski kinnisvara kokkulepitud ajal soetamata jäänud, kui müüja poleks nõustunud, et osa raha laekub tema kontole alles järgmisel nädalal. «Juba ainuüksi see on kummuline, et Swedbanki kontoriid on ainsana laupäeviti kinni. Nüüd siis lisaks veel üks eba-meeldiv žest klientide suhtes,» ütles Vaheoja. Swedbanki pressiesinda-

Lisaks Abja-Paluoja kontoriile sulgeb pank tänavu veel esinduse Tõrvas, Kosel, Sauel, Orissaares, Tapal, Türiil, Väike-Maarjas ja Rāpinas. Aasta lõpul sulgeb Swedbank ka Tallinna Sikupilli kontori, mida hakkab asendama Ülemiste keskuse laienev kontori.

«Kõigi suletud kontorite asukohtadesse jäävad alles sularahautomaadid ning enamikus kohtades hakkab peatuma Swedbanki pangabuss. Bussi graafikut vaatame pidevalt üle ja saame sinna vajaduse korral kohe peatuskohti lisada,» lubas Ilisson. (Sakala)

ja Mart Siilivase sõnul langevaks otsus 2. mai puhkepäevaks vormistada juba mitu nädalat tagasi. Kohe pärast seda olevat vastavasisulised teated üles pandud nii kontoris kui kodulehele ning sotsiaalvõrgustiku Facebook seinale. «See ei saanud üllatusena tulla,» leidis ta.

Teiste pankade esindused olid reedel üle Eesti avatud nii nagu argipäeviti ikka.

Lauri Sommer pälvis luuleauhinna

Viljandist pärit luuletaja, kirjanik ja muusik Lauri Sommer võttis Juhani Liivi 150. sünniaastapäeva tähistamisel Alatskivi lähedal Liivi muuseumis vastu 36. Liivi luuleauhinna. Tunnustuse tõi talle mulluses kaheksandas Loomingus ilmunud pealkirjata luuletus, mille esireaks on «Väikeste sammudega, hangeveertesse komistades» ja mis kirjeldab üht talvist juhutimet metsseapõrsa korjusega. Liivi on Sommer alati pidanud üheks oma lemmikluuletajaks.

Esimese Liivi luuleauhinna sai 1965. aastal Debora Vaarandi, mullune laureaat oli

Maarja Pärtna. Kahel korral on sama auhinna saanud Betti Alver, Jaan Kaplinski, Kalju Lepik, Ene Mihkelson, Triin Soomets ja Mari Vallisoo.

2004. aastal Loomingus ilmunud artikli «Uku Masingu käsikirja «Saadik Magellani pilvest» vaimne, ajalisi-ruumiline ja elulooline taust» eest on Sommer pälvinud Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali preemia. 2005. aastal määrati Sommerile loometegevuse eest Gustav Suutsu stipendium ning 2012. aastal Bernard Kangro kirjanduspreemia. (Sakala)

Rattavõistlused segavad liiklust

Laupäeval ja pühapäeval on nii Viljandi linnas kui maakonnas liiklus rattavõistluste tõttu häiritud.

Laupäeval Viljandi tänavatel asetleiva kriteeriumisõidu pärast on liiklus häiritud eeskätt vanalinnas ja Tartu tänaval. Kell 8 suletakse Tartu tänav Oru tänavast Aasa tänavani. Autodele avatakse see uuesti kell 18.

Liiklus on häiritud ka Pikal,

Lutsu ja Linnu tänaval ning Laidoneri platsi ümbruses. Seal autoga sõitjatel paluvad korraldajad jälgida ratturite liikumist.

Pühapäeval suletakse Tartu, Kraavi, Oru ja Pikk tänav ajutiselt senikauaks, kuni kell 12 järve äärest stardi saanud ratturid neid tänavaid mööda linnast lahkuvad. Arvatavasti kulub selleks vähem kui kümme minutit. (Sakala)

Laen Krediidipangast ilma lepingutasuta

Kodu renoveerimiseks, mööbli, kodutehnika või auto ostmiseks, reisimiseks, äri alustamiseks jm.

- tähtaeg kuni 20 aastat
- laenusumma 5000 kuni 100 000 eurot
- tagatiseks kinnisvara

Tutvuge tingimustega www.krediidipank.ee, vajadusel pidage nõu spetsialistiga tel. 664 0777, e-post laen@krediidipank.ee.

10-aastase tähtajaga 20 000 euro suuruse laenu puhul on krediidikulukuse esialgne määr 7,11% aastas.

 Krediidipank

JOOKS

Peaminister sai lähtekoha ettepoole, kui võistlusnumber lubanuks

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Üleeile numbriga 899 all ümber Viljandi järve jooksanud peaminister Taavi Rõivas pidanuks sportlikku taset arvestades startima neljandas rühmas, kuid tõsteti korraldajate loaga märksa paremale positsioonile.

Rõivas sai järvejooksule lähte paremuselt teises grupis, kuhu peaksid stardijärjekorra kujunemise reeglite põhjal kuuluma võistlusnumbrit 151–300 kandvad jooksjad. Soovi korral võinuks valitsusjuht rajale tuisata ka 150 kiireima võistleja seas, kuid sellest võimalusest ta loobus. Taavi Rõivas lõpetas jooksu 631. kohaga.

Treener küsis

Suurjooksule osalejanumbreid jagades võetakse arvesse registreeruja varasemaid tulemusi sel võistlusel. Niisuguse süsteemi mõte on vältida olukorda, kus selgelt aeglasemad jooksjad takistavad kiiremaid. Samas võidakse korraldaja või

kohtuniku otsusega mõni suurema numbriga startija rivis ettepoole lubada, näiteks siis, kui on põhjust eeldada, et võistleja on kiire ja väärrib paremat paigutust.

Nii-öelda ettepoole lubatud jooksja võistlusnumbrile kleebitakse värviline täpp, mille sisse on kirjutatud, missuguse stardirühma tal on lubatud minna. Ühe niisuguse sai ka Taavi Rõivas.

Tema jooksutreener, minevikus ümber Viljandi järve jooksu korraldajate hulka kuulunud Urmas Randma pöördus veidi enne starti võistluse rajameistri Einar Kaigase poole küsimusega, kas tal oleks võimalik paarile enda käe all treenivale kiirele jooksjale kõnealune luba saada. Randma tuttav Kaigas andiski need.

Einar Kaigas selgitas, et kuna küsijaks oli jooksutreener, kelle hinnangus ta ei kahelnud, ei näinud ta põhjust keelduda. Oma sõnul ei uurinud ta, kellele täpselt load lähevad.

Ei näinud vastuolu

Urmas Randma toonitas, et pöördus stardi eel kohatud Einar Kaigase poole planeerima-

ta ning ajendatuna Taavi Rõivase ja veel kahe tema käe all treeniva jooksja vormist. Randma käsitus mööda on see neil sootuks parem, kui võistlusnumbrid lubanuks eeldada.

Sakalaga rääkides toonitas treener, et ei näinud selles mingit vastuolu ja uskus, et see ei häiri kedagi. Urmas Randma lisas, et see võis olla üle aastate üldse esimene kord, kui ta ümber järve jooksul ettepoole lubamist küsis.

Taavi Rõivas kinnitas valitsuse kommunikatsioonibüroo meedianõuniku Helin Vaheri vahendusel, et ettepanek tema ja ta kahe trennikaaslase stardipositsioon ettepoole tõsta tuli just nimelt treenerilt. Kui üks ette lubatud Urmas Randma õpilastest pidas enda jooksuvormi piisavalt heaks ja startis esimese poolteisesaja võistleja hulgas, siis peaminister ja teine trennikaaslane otsustasid sellest võimalusest loobuda ning läksid järgmisse stardirühma.

Taavi Rõivas jooksis ümber Viljandi järve kolmandat korda ja parandas oma eelmise aasta aega 7 minuti 15 sekundi ja kohta 441 võrra. Rõivase ajaks kujunes 54 minutit ja 25 sekundit.

Peaminister Taavi Rõivas jooksis tänavu ümber Viljandi järve 7 minutit 15 sekundit kiiremini kui mullu.

10. mail

Pärnu Raamatukogus algusega 11.00

EESTI PEAVALU PÄEV

kohal Eesti peavalu Seltsi juhatuse liikmetest arstid, Eesti esimesed peavalu õed ja füsioterapeut.

Tule, saa osa "peavalu koolist", mis aitab peavaluga paremini toime tulla!

KÕIGILE TASUTA!

BERLIN-CHEMIE
MENARINI

ZENTIVA
SANOFI ETTEVÕTE

EESTI PEAVALU SELTS KUTSUB!

ELMO RIIG

Osahingu Egero juhatuse esimees Mati Rohtlaan tödes, et töandjana pole ta puudega inimese palkamisest eriti huvitatud. Ent ometi töötab tema firmas bussijuht, kes on samamoodi ratastooli aheldatud.

TAGASI TÖÖLE

Puuetega inimesed on reformi suhtes skeptilised

KETLIN BELJAEV
ketlin.beljaev@ajaleht.ee

Sotsiaalkindlustusameti andmetel käis mulu Viljandimaal töö 57 protsenti töövõimetuspensionäridest ja nende seas oli nii kerge kui üliraske puudega inimesi. Kui töövõimereform teoks saab, peaks see arv tunduvalt kasvama.

Et tulevikus on plaanis hakata töövõimetuse asemel hindama töövõimet, käib praegu sotsiaalministeeriumis sellekohane arutelu ja seaduseelnõule viimase lihvi andmine. Reform peaks teoks saama järgmise aasta juulis.

Sel nädalal kohtuski sotsiaalministeerium mitme huvirühmaga, et käia enne seaduseelnõu valitsusse saatmist läbi need reformi põhimõtted, mis tekitavad eriarvamusi. Neid pole just vähe, näiteks töötamise ja töövõime hindamisega kaasnevate lisakulutuste katmine, töoandjate motiveerimine, juhatuse liikmena töötamine, tugiteenuste rahastamine ning töötasu suurus, millest alates töövõime toetus hakkab vähenema.

Sotsiaalminister Helmen Kütt tõdes, et on küll hulk lahendamist vajavaid küsimusi, aga tegelik reformi õnnestumine sõltub kogu ühiskonna valmisolekust luua tingimusi vähenenud töövõimega inimeste tööturule tagasitoomiseks.

Ratastooliduo

Mati Rohtlaan, kes on veetnud peaaegu pool elust ratastoolis, on töoandja kahele

puudega inimesele: endale ja Priit Ritsonile, kes jäi üheksa aastat tagasi metsatööl puu alla. Osahingu Egero juhatuse esimehena ütles Mati Rohtlaan, et puudega inimest pole tegelikult kasulik tööle võtta ja ettevõtjana otsustaks ta järgmine kord tõenäoliselt terve inimese kasuks.

Ta tõdes, et enamik ettevõtjaid vaatab, mis oleks firmale rahaliselt kasulik. Näiteks on puudega inimesel pikem puhkus ja ta võib selle igal ajal välja võtta. Töövõimereform ei motiveeri Rohtlaane väga hinnangul ei töoandjaid ega ka puuetega inimesi, kes praegu oma töö eest kõrgemat palka saavad ja tulevikus seetõttu pensionirahas kaotavad.

Rohtlaan tõi eeskujuks Saksamaa süsteemi, kus antakse firmale maksusoodustust selle järgi, kui suure protsendi töötajatest moodustavad puudega töötajad. Tema firma saaks sellisel juhul saajaprosendilist maksusoodustust. «Olen kindel, et siis nopitaks need puudelised kõik üles.»

Tarvatu vallas elav Priit Ritson on invaabivahendeid müüvas firmas bussijuht. Mati Rohtlaane sõnul sai käte abil sõidukit juhtiv mees tema juures tööd tänu sellele, et oli ise hakkaja. Töökoha leidmine ongi Rohtlaane tähelepanekut mööda suuresti inimeses endas kinni.

Abja-Paluoja elav Helle Heinsalu leidis töökoha hoopis Põlvamaal Karaski keskkuses, kus pakutakse rehabilitatsiooniteenuseid. Lapsepõlvest liikumispuude küüsis olnud Heinsalu oli keskuses mitu korda kursustel ja teenust saamas käinud ning tööpakkumine tuli isiklike kontaktide kaudu.

Helle Heinsalu on töökoha leidmise üle väga õnnelik,

sest see on kasvatanud tema enesekindlust ja tunnet, et ta on vajalik, samuti on palk tähtis pensionilisa. Heinsalu ei istunud ka varem jõude. Ta töötas aastaid veebilehe info.ee toimetajana – seda tööd sai ta teha koduseinte vahelt väljumata.

Praegu pääseb Heinsalu Abjast Põlvamaale tööle lähedaste abiga. Tema sõnul on liikumispuudega inimestel transport kõige suure mure. «Kes elavad Tallinnas, need enamasti ikka käivad tööle, aga maakotades on töölkäimine väga piiratud,» nentis ta.

Plaanitava reformi juures näeb Heinsalu palju lahtisi otsi. Talle on peadurdev küsimus see, kust kõik need töökohad võetakse. «Kui asjad peaksid paberil toimima, siis reaalses elus need üldjuhul ei toimi.»

Väärt töötaja

Viljandi haigla kommunikatsioonijuht Krista Valdvee tõdes, et haigla palgal pole ühtegi ratastooli abi vajavat liikumispuudega inimest, sest sealset ametid eeldavad kas suhteliselt kitsastes oludes töötamist või aktiivset liikumist. Küll aga teeb näiteks öendus-hoolduskeskuses osalise koormusega koristatööd üks vaimse puudega inimene. Keskuse juht Kaja Koger tõdes, et tema on väga valmis puuetega inimesi tööle võtma, sest nad saavad oma tööga suurepäraselt hakkama.

«Meie töötaja on väga korralik ja kohusetundlik, pigem teeb rohkem kui vähem,» rääkis ta. Koger lisas, et töoandjad ei huvitu puuetega inimestest sellepärast, et nood pole suutelised kaheksa tundi järjest töötama.

BINGO LOTO puhkuseloos

NEW YORGI
reisipakett kahele

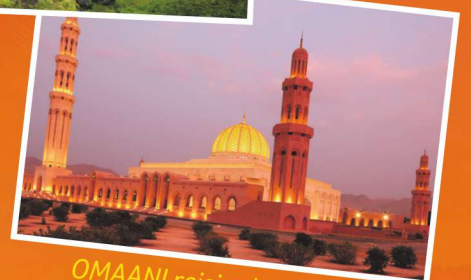
BAHAMA
reisipakett kahele

ISLANDI
reisipakett kahele

GUATEMALA reisipakett kahele

OMAANI reisipakett kahele

Võidufond kokku:

90 000 €

Loosi läheb 5 reisipaketti:

BAHAMA
ISLAND
NEW YORK
GUATEMALA
OMAAN

Lisaks rahalised võidud:

3 x 10 000 €
5 x 5000 €
10 x 1000 €

Loosimises osalevad kõik ajavahemikus 1. mai – 15. juuni 2014 ostetud Bingo Loto piletid. Loosimise telesaade Kanal 2 eetris 18. juunil 2014.

Ühe reisipaketi väärtus on 5000 €.

Võidureise aitab korraldada Estravel.

Hoia oma Bingo Loto pilet kindlasti alles!

EESTI LOTO

Tutvu kindlasti mängureeglitega Eesti Loto kodulehel või müügipunktides. Lotomängija peab olema vähemalt 16 a.

HEATEGEVUS

Kontsert kingib emadele vaba päeva

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Päev enne emadepäeva leiab Sakala keskuses aset kontsert, mille tuluga toetatakse neid Viljandimaal elavaid emasid, kelle peres kasvab puudega laps.

Kui varasematel aastatel on kontserti korraldavad LC Viljandi Fellin annetuste eest ostnud haiglale kuvööse ja lastele prille, siis seekord soovib klubi juhtida tähelepanu puuetega laste vanematele ja kinkida neile vaba päeva.

«Olen näinud, kuidas puudega last kasvatavad inimesed elavad ja kui kapseldunud nad on,» märkis klubi president Lilli Sprenger.

Sakala keskuses asetleidva emadepäevakontserdi tuluga soovatakse puudega lapsi kasvatavad emad ja teised pereliikmed kas või korra kodunt välja tuua.

Maakonnas on sääraseid peresid 311 ning Lilli Sprengeri sõnutsi on ilmselge, et kontserdi tulude eest ei suudeta paraku kõiki aidata.

«Kui perre sünnib puudega laps, kulub väga tihti kogu energia tema hooldmisele ning vanemad ei saa pöörata piisavalt tähelepanu oma tervetele

lastele. Soovimegi emadele välja pakkuda võimaluse veeta päev oma teiste laste või pere liikmetega.»

Emad saavad valida endale meelepärase tegevuse

Emad saavad päeva veeta spaas, minna teatrisse või sõita külla lähedastele. Sprengeri sõnul oleks ideaalne, kui abi saaks pakkuda kümnele emale. Neid aitavad välja valida valdade sotsiaaltöötajad.

«Neid emasid ei ole lihtne leida ja arvasime, et valdade sotsiaaltöötajad peaksid oma inimesi kõige paremini tundma,» selgitas Sprenger. Iga emaga kohtutakse individuaalselt ning uuritakse, mida nad kõige meelsamini teha sooviksid ja millest puudust tunnevad.

Üks emadepäeva heategevuskontserdi korraldajaid Sirje Michelis nentis, et klubile on see esimene nii suur üritus.

«Varasematel aastatel oleme oma näpukestega väikesed töid teinud ning neid hansaladaldal müünud. Oleme korraldanud ka heategevuslikku koogimüüki,» rääkis Michelis.

Emadepäeva üritus ei ole nutukontsert

10. mail asetleidvale kontserdile müüakse 300 piletit ning seal astub üles mitu tuntud muusi-

Sakala keskuse emadepäevakontserdil kõlavad muu hulgas džässmuusik Laura Rembali laulud.

SILLE ANNUK (POSTIMEES)

kut ja Viljandi tantsukoolide õpilasi.

Ürituse plakatil on näha, et esinevad laulja Laura Remele, džäss-saksofonist Raivo Tafenau ja pianist Kristjan Randalu. Samuti saab esinemas näha Aare Külama laulu-

õpilasi, Erika Viira pilatase akadeemia balletitüdrukuid, Jakobsoni kooli balletistuudio õpilasi ning Hedi-Kai Pai juhendatavaid laulustuudio Viva la Musica ning Maarika Reimandi juhendatavaid Viljandi muusikakooli laululapsi.

Michelise sõnul kogutakse kohapeal tulu ka küpsetiste müügiga. Kontsert lõpeb ühise lauluga emadele. «Me ei taha teha sellest üritusest nutukontserti. Soovime, et oleks tore üritus ning kohaletulnud väärtustaksid perega veede-

tud aega,» lausus LC Viljandi Fellin president Lilli Sprenger.

Kaheksa eurot maksvaid pääsmeid saab osta Sakala keskuse kassast, Christina ilusalongist või LC Viljandi Fellini liikmetelt.

Suur hulk kuritegusid tõi karistuseks 846 tundi tööd

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Tartu maakohus tunnistas kolmapäeval Viljandist pärit 21-aastase Patrick Oleski süüdi vargustes, omastamises, kelmustes, vahistatuna põgenemises ja omavalitsuses sissetungis.

Hulk eri maakondades sooritatud kuritegusid väärtsid kohtuotsuse kohaselt karistuseks ühe aasta ja üheksa kuu pikkust vangistust. Et aga kriminaalasi lahened lühimenetluses, mille käigus Olesk end süüdi tunnistas, vähendati karistust kolmandiku võrra ehk ühe aasta ja kahe kuu peale. Seejuures arutati karistusaaja hulka eelvangistuses viibitud kaks päeva.

Reaalselt trellide taha ei pea süüdimõistetud esialgu siiski minema, sest kohus asendas karistuse 846 tunni

üldkasuliku tööga, mille tegemise ajal peab noormees aluma kriminaalhoolduse käitumiskontrollile. Lisaks peab Olesk oma kuritegudega põhjustatud kahjude katteks hüvitama kannatanutele 10 531 eurot ja tasuma menetluskulude katteks 894 eurot.

11 episoodi

Ringkonnaprokurör Marja-Liina Talimaa juhtis tähelepanu töigale, et see pole esimene kord, mil Patrick Oleskit on kriminaalkorras karistatud. Sellest hoolimata oli seekordsesse kaasusesse käetud tegude ampluaa üsna lai. Nii süüdistati teda kokku 11 episoodis: varguses, kelmuses, omastamises ja teistes kuritegudes, mis leidsid aset 2011. aasta suvest 2013. aasta jaanuari lõpuni. Teod registreeriti Harju-, Pärnu- ja Viljandimaal.

Muu hulgas pandi Oleskile süüks, et ta varastas elumajadesse kolmapäevase otsuse vaidlustamiseks seitse päevast esemeid. «Suuremal

määral varastas ta ehteid, mille viis hiljem kokkuostupunkti. Näiteks ühest eramust ehteid varastades tekitas ta omanikule kahju üle 6300 euro,» kommenteeris Talimaa.

Uurimismaterjalides seisab, et süüdistatav sisenes elumajadesse erineval viisil, näiteks tutvustas ta end omanikule korstna kontrollijana.

Lisaks süüdistati meest selles, et ta pöördus avalikkuse poole kuulutustega, milles pakkus eri tööde tegemist. Kui ta oli ettemaksu kätte saanud, kadus kurikael koos rahaga, jättes töö tegemata.

Põgenes politseimajast

Tagatipuks hüppas Olesk 2012. aasta 6. septembril vahistatuna Pärnu politseimaja kolmanda korruse kabineti aknast alla ning põgenes.

Kohtumenetluse pooled said kolmapäevase otsuse vaidlustamiseks seitse päeva.

Tarvastu vallas ning kokkuvõttes oli tegemist lihtsalt arusaamatusega,» ütles Viljandi politseijuht Alvar Pähkel. Tema sõnul mõjutavad volbriööl politseinike tööd kõige enam ilm ja väljas valitsev temperatuur.

Pähkli selgitusel on viima-

sed seitse või kaheksa aastat olnud volbriöö kas vihmane või üsna külm ning seetõttu on kõik need möödunud politseile suuremate intsidentidega.

Ka 1. mai öö vastu 2. maid oli rahulik. Politseil oli siis üks väljakutse. (Sakala)

Volbriöö möödus politseile vaikselt

Kui suurel reedel ning sellele järgnenud soojal nädalavahetusel tuli politseil lahendada väga palju konflikte ning viia purpurjus inimesi kainenema, siis külm volbriöö möödus väga rahulikult.

«Üks väljakutse lõkkejuurde oli. See leidis aset

www.nicorex.ee

NICOREX
e sigaretid

Stiilseimad e-sigaretid
Puhtaimad e-vedelikud
Tunnustatud kvaliteet

Kevadine tühjendusmüük
-50%
meie e-poes ja kauplustes üle Eesti

Viljandi Centrum E-R 9-20
Tallinna mnt 24 L-P 9-17

Tallinn
Kadaka Selver
Järve Keskus
Pirita Selver

Tartu
Raadi Maxima
Haapsalu
Haapsalu Kaubamaja

Kohtla-Järve
Vironia Keskus
Jõhvi
Jõhvi Tsentraal

E-sigaret: mis on tõde, mis on vale?

E-sigaret on teinud võidukäiku kogu maailmas ning kogunud kiiresti populaarsust ka Eestis. Nagu iga uue asja kohta on selle kohta levinud palju väärarusaamu ja hirmujutte.

REKLAAM

Väide nr 1: e-sigaret ei ole suitsetamisest parem

Eesti arstid ei pea e-sigaretit suitsetamise tervisekahjude vähendamisel heaks vahendiks. Näiteks ütleb neuroloog Andrus Lipand: „Kukkumine 8. korrusel ei ole vähem ohtlikum kui 12. korrusel.“ Samas on Euroopa Onkoloogiainstituudi direktor, endine Itaalia tervishoiuminister Umberto Veronesi öelnud, et kui kõik suitsetajad läheksid üle veipimisele, võiks see säästa kogu maailmas 500 miljonit elu. Rahvusvahelise eksperte kolleegiumi hinnangul (Karger, European Addiction Research Vol. 20, No. 5, 2014) on sigarettide kombineeritud ohuhinnang 100 punkti, e-sigaretidel 4 punkti.

„Olen veendunud, et nikotiiniga e-sigaretid on tavasuitsudest ohutumad. Tubakasuitsus on umbes 4000 kemikaali, e-vedelikuga aga paarkümmend tubakasuitsust teadaolevat ainet, mille kontsentratsioonid on kuni 450 korda väiksemad,“ ütleb e-sigareti Nicorexi kaubamärgi esindaja Sven Kotke. Tema sõnul vingugaasi ega vähkitekivate torva veipimisel ei eraldu, sest põlemisprotsessi pole.

Tõsi, pikemaajalisi terviseuringuid pole jõutud veel teha, sest e-sigaret on selleks liiga lühikest aega turul olnud, kuid seni teadaoleva põhjal arvatakse olevat e-sigaretidel tubakasuitsuga võrreldes tervisele vähem kahjulik mõju, nt Ekspress viis läbi koostöös Qualitase erakliinikuga eksperimendi, mis näitas, et suitsetamise asendamine veipimisega parandas ajakirjaniku tervist (”Eksperiment: kuidas mõjutab e-sigaret tervist?” Autor Askur Alas. Eesti Ekspress, 14. nov 2013). See, et veipimine meenutab suitsetamist, on pannud paljud tervishoiuaktivistid otsima tõendeid e-sigaretide kahjulikkuse kohta. Neid häirib ainult see, et veipimine meenutab suitsetamist.

Väide nr 2: e-sigaretid on suunatud alaealistele

Arvatakse, et e-sigaret ahvatleb alaealisi suitsetama. Ent suuremad e-sigareti müüjad, sealhulgas ka Nicorexi kaubamärgi taga olev ettevõtte eCig Group OÜ, kehtestasid oma poodides e-sigaretide müügile vanusepiirangu 18 aastat ammu enne seda, kui seda ametlikult nõudma hakati.

„Nõustume täiesti sellega, et e-sigaretid olgu alaealistele keelatud. Samuti olgu tabu veipimine ühistranspordis või teistes avalikes kohtades, kus see võib teisi häirida,“ ütleb eCig Group OÜ juhatuse liige Toomas Viilo.

Eelnõu, millega keelatakse e-sigaretide müük ja kasutamine alaealistele ja e-sigaretide reklaam, on Eestis alles töös.

Mõned väidavad, et e-sigaret viib edasi tavalisigareti juurde. Viilo sõnul aitab e-sigaret tavalisigaretist loobuda või suitsetamist vähendada.

Kui mõnda aega tagasi oli kuulda hädakisa, et koolides tõmmatakse e-suitsu, siis Gustav Adolphi gümnaasiumi direktor Hendrik Aguri sõnul on lihtne lahendus lisada kooli kodukorda punkt, et e-sigaretid on keelatud. See võtab aega vaid 15 minutit.

Väide nr 3: e-sigaretid pole mõeldud suitsetamise mahajätmiseks

Arstide Liidu esindaja Andres Lipand ütleb, et e-sigaret ei ole tootja poolt kavandatud tavalisigaretist loobumiseks. Esimesena e-sigaretist 2004. aastal kommertstoote teinud hiinlane Hon Lik tõi selle turule just nimelt suitsetamise mahajätmise ja asendamise tootena.

„Näeme iga päev oma esinduskauplustes kümneid aastaid suitsetanud inimesi, kes lähevad päevapealt üle e-sigaretile. Inimesed räägivad, kuidas ununenud lõhnataju tagasi tuleb, köhahood kaovad ja võhm taastub – trepid pole enam raskused,“ märgib Kotke. Tema sõnul aitab e-sigaret efektiivselt suitsetamisest loobuda. Seda kinnitavad ka tuhanded inimesed internetifoorumites.

Väide nr 4: e-sigaret rikub teiste tervist

Paljudes asutustes võib teadmatuses tekkida tahtmine veipimine täielikult keelata või suunata veipijad suitsuruumi. See on vale, sest veipija rikub tubakasuitsu sisse hingates samamoodi oma tervist nagu mittesuitsetajagi.

E-sigaretist eraldub peamiselt aromatiseeritud veeauru, sest nikotiin jääb suuresti tõmbaja organismi. Teistele inimestele ei teki samal määral kaudse suitsetamise terviseriske nagu tavalisigaretite puhul. „Tõsi, e-suitsu pole mõtet teistele näkku puhuda, samuti võib siseruumides liiga lähedal e-suitsetamine teisi häirida,“ märgib Nicorexi kaubamärgi esindaja Sven Kotke. Erasektorile võiks tema sõnul jääda otsustusõigus, kas ja kus tohib veipida.

USA Rahvusliku Biotehnoloogia Infosüsteemi NCI uuring kinnitab, et e-sigaretide tõmbamisest eraldub tavalisigaretiga võrreldes „väga vähe kõrvaprojekte, mis ei kujuta ohtu inimeste tervisele“. Uuringus järeldatakse, et ei teki ka mõeldavat vähiriskide riski. Ent passiivne tubakasuitsu sissehingamine on uuringu andmeil kõrvalseisjatele märkimisväärne riskiallikas ja vähihoht.

Väide nr 5: e-sigaret on ravim või tubakatoode

Poliitikud on üritanud võrdsustada e-sigaretit tubakatoodega või ravimitega, kuid e-sigaret pole kumbagi.

E-sigaret ei sisalda tubakat ja selle tõmbaja ei põleta seda. „Küll aga oleme nõus sellega, et e-sigareti reklaam oleks piiratud, et mitte ahvatleda alaealisi,“ ütleb Toomas Viilo. Seda nõuab ka uus tubakadirektiiv.

E-sigaretit ei tohiks ka rangelt ravimina määratleda, sest siis tohiks neid müüa ainult apteekides. „See piiraks e-sigaretide valikut ja kättesaadavust, tõstaks hinda ja teeks põhjendamatu kingituse kahele monopoliseeritud apteegiketile, kes saaksid turu omavahel ära jagada,“ kritiseerib Kotke. „Miks peaks e-sigaretid olema halvemini kättesaadavad kui tavalisigaretid?“ küsib ta. Euroopa Parlament otsustas mitte määratleda e-sigaretit ravimitena, kuid liikmesriikidele, sh Eestile, jääb siiski võimalus seda teha.

Praegu kogub hoogu Euroopa Liidu tasemel kodanikualgatus, millega tahetakse e-sigaretit määratleda üldtootetena, mitte meditsiiniliste seadmete ega tubakatoodekena, ja seda nende nikotiinisaldusest olenemata. Algatus on internetis kogunud ligi 70 000 allkirja.

Väide nr 6: e-vedelik võib tappa

On tekkinud eksiarvamus, nagu külvaks e-vedelik surma. On tõsi, et USA-s on kasvanud e-vedeliku neelamisega seotud hädaabikõnede arv. Tegelikult pole e-vedeliku manustamise võimalik surra, sest nikotiiniga e-vedeliku neelamisel on organismi automaatne kaitsereaktsioon äge okserefleksi. E-vedeliku on maailmas surnud ainult üks inimene, kes tahtis teha enesetappu ja süstis selle endale veeni, sest seda alla neelates ta end tappa ei suutnud. Nikotiini sisaldava e-vedeliku neelamine pole kindlasti soovitatav ega tervisele hea, kuid see ei tappa.

Väide nr 7: e-sigaretid on natuke keelatud

Europarlamendis vastu võetud tubakadirektiivi kohaselt võib e-sigaretit vabalt müüa. Piiranguks on vaid e-vedelike nikotiinisaldus, mis ei tohi olla suurem kui 20 mg/ml. „See on mõistlik, sest enamasti tõmmatakse sellest väiksema nikotiinisaldusega vedelikke,“ räägib Toomas Viilo. E-sigareti tooteid ei tohi müüa alla 18aastastele. Pakendil peab olema tervisehoiatus (nikotiin). Müüjad peavad esitama loetelu kõikidest tootes sisalduvatest koostisainetest. Seda tegi Nicorexi kaubamärgi all e-sigareti tooteid müüv eCig Group juba enne Europarlamendi otsust.

Vaatamata Europarlamendi direktiivile, mille liikmesriigid peavad heaks kiitma, kehtib Eestis täna Ravimiameti määrus, mille kohaselt nikotiiniga e-vedelikud (üle 1,5 mg või nikotiini kontsentratsioon tootes üle 4 mg/ml) on ravimid, mida tohib müüa ainult apteekides. Ravimite sisse- ja väljaveoks ja müügiks on vaja erilubasid. Kuna need on ebamõistlikult kallid, polegi Eestis ühelgi nikotiinisaldusega e-sigareti vedelikul müügiluba. Toomas Viilo sõnul on see turu lämmatamine, sest nikotiiniga e-vedelikke saab tellida teistest Euroopa Liidu riikidest.

„Näiteks Nicorexil on Läti haru ja e-pood,“ märgib Viilo.

Ravimiameti seisukoha järgi tohiks neid siiski tellida vaid „ametlikest internetiapteekidest, kui ravim vastab Eestis kehtivale ravimi müügiluule“. See nõue ei pea aga vett, kui lähtuda näiteks Euroliidu aluspõhimõttest olevast kaupade vaba liikumise printsiibist. Ravimiamet on Eestis juba mitu korda oma piirangute tõttu kohtus kaotajaks jäänud.

Europarlamendi saadik Indrek Tarand on öelnud, et Eesti ametkondade tegevusetus pole õigustatud. „Võib ju öelda, et tark ei torma, aga seni võivad tarbijad riskida oma tervise, tellides teadmata koostisega asju, ning kannatab riigi maksundus ning ettevõtlus, kui ei lasta e-sigaretit müüa ilma liig kallist ja aeganõudvat ravimilitsentsi taotlemata,“ ütleb Tarand.

Sven Kotke tõdeb, et targem on eemale hoida odavatest ja kaheldava kvaliteediga e-vedelikest, eelistades tuntud kaubamärke, mis tahes-tahmata on ka veidi kallimad. Ta toob näite: „Täna on arstide levinud argument, et me ei tea, mida pikas perspektiivis teeb limaskestade kuivamine. Nicorex on selles osas teenäitaja, meie e-vedelikud sisaldavad maailmas ainsana essentsõlisisid, mis niisutavad limaskestasid ega kuivata neid.“

Praegu kooskõlastamisel oleva tubakaseaduse eelnõuga keelatakse selge sõnaga ära e-sigaretide tarvitamine alaealistel, samuti e-vedelike toimetamine Eestisse postiga. Sotsiaalminister Taavi Rõivas, kellest vahepeal on saanud peaminister, on kinnitanud, et e-sigaretid ei kao Eestis vabaturult: apteeki suunatakse vaid kangema nikotiinisaldusega vedelikud.

Mis on e-sigaret?

E-sigaret on moodne vidin, mis koosneb akust, kuumutuselementist, aurustist ehk atomiseerijast ja huulikust. Aku annab voolu, kuumutuselement muudab aurustis oleva e-vedeliku auruks, mis huuliku kaudu sisse hingatakse ja suitsuna välja puhvitakse. Seda tegevust on hakatud nimetama veipimiseks. E-sigaret tossab, kuid ei haise, e-sigareti aroom hajub sekunditega.

E-vedelik sisaldab glütseriini, mis on ka toiduainete koostisosa, propüleenglükooli, mida kasutatakse näiteks pidudel tossumasinates, ja erinevaid maitseaineteid. Vedelik võib sisaldada rohkem, vähem või üldse mitte nikotiini.

E-sigaret patenteeriti 1963. aastal, kuigi idee on olnud õhus juba 1920. aastatest. Tööstuslikult hakati e-sigaretit tootma palju hiljem. Hiinas tulid uut tüüpi e-sigaretid müügile 2004. aastal, Eestis on järgmise põlvkonna e-sigaretid populaarseks muutunud viimase paari aastaga. Nicorexi kaubamärgi esindaja Sven Kotke hinnangul lisandub e-suitsetajate ridadesse iga kuuga mitusada inimest, kellest enamik tahab suitsetamist vähendada või tervislikuma alternatiiviga asendada.

Kui 2008. aastal müüdi üle maailma vaid 50 000 e-sigaretit, siis 2012. aastal juba 3,5 miljonit. Bloombergi analüütikud ennustavad, et käesoleval aastal jõuab e-sigaretide äri 1,5 miljardi dollarini, 10 aasta pärast aga võib juba kasvada suuremaks kui tubakatööstus.

Veipimisest on saanud omalaadne subkultuuriline nähtus, umbes nagu motofännid või autohuvilised. Nii mõnigi käsitleb veipimist ja modifitseeritud e-sigaretide koostamist hobina. Kogenud e-vedelike testijate muljeid loetakse nagu veiniarvustusi, e-sigaretide spetsialiste kuulatakse nagu arvuti riistvara eksperte: kuidas saada maksimaalset maitseelamust või suuremat aurupilve ...

TEEMAD

Toimetaja TIINA SARV, 433 0047, tiina.sarv@ajaleht.ee

5. V

5. mail annavad Vaiko Eplik ja Kristjan Randalu pärimusmuusika aidas kontserdi «Lahkheid».

MISSIOONITUNNE

Režissöör ootab põnevusega peatselt algavaid filmivõtteid Karksi-Nuias

KATRIN JOHANSON,
August Kitzbergi gümnaasiumi õpetaja

Režissöör Jaan Kolbergil valmib dokumentaalfilm Eesti Vabariigi riigivanematest. Juba maikuus on võtteplatsil ka August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi õpilased.

Jaan Kolberg, olete teinud nii mängu- kui dokumentaalfilme. Kummale kuulub teie süda? Kas saab üldse üht teisele eelistada?

Üht ei saa tõesti teisele eelistada – mõlemal on oma võlud. Moskvas saadud hariduse järgi olen mängufilmirežissöör. Pikka aega ei teinud ma üldse filme. Nüüd olen jäänud dokumentalistika reale, sest üks film sünnib teisest. Plaanin siiski mängufilmi juurde naasta.

Kuigi žanrid on erinevad, on kunst ja *summa summarum* üks ja sama ehk siis objektiivse reaalsuse peegeldamine kunstilise kujundi kaudu. (Muigab vaevu märgatavalt.) Mängufilmis saavutad küll eluga sarnase reaalsuse, aga see on ikkagi sinu loodud. Dokumentaalfilmi puhul valid elust välja kindlad hetked ja lood seosed, aga see kõik põhineb tegelikkusel.

Dokumentaalfilmi juures on kõige huvitavam, et see viib sind kokku inimestega, kellega sul muidu mingit pistmist poleks. Kuidas ma muidu oleksin kohtunud Kitzbergi kooli toredate noortega?

Kuidas saavutada dokumentaalfilmis seda, et autori hoiak poleks liiga pealetükkiv? Kuidas säilitada objektiivsust nii, et film poleks kiretu faktide jada?

Piiskop Andres Pöder, kellest ma filmi tegin, ütles mulle, et mina ei saa kuulsaks selles elus, vaid pärast surma. Praegu on lihtne tuntuks koguda odavate asjadega. Kui me vaatame tagasi dokumentaalfilmile Arnold Oksmaast või filmile «Vali kord!», siis need lähevad hästi peale: võtad poliitilise partei või õnnetu inimese ja lihtsalt mõnitad nad labaselt läbi. Seda võib teha, kui on vastav oskus ja tahtmine ning eetilised piirid lubavad.

Minu piirid lähevad mujalt. Arvan, et kunsti eesmärk on pakkuda kõrgemaid elamusi või siis väärtusliku informatsiooni.

Kas üht või teist teadlikult välja jättes võib muutuda kogu filmi sõnum? See on väga spetsiifiline teema. Üldiselt midagi välja võttes või tagasi panes sõnum oluliselt ei muutu, sest juba filmi tehes on idee ja tead, kuhu tahad välja jõuda.

Stsenariumi võib kirjutada rohkem või vähem üksikasjalikult. Minul on filmi tegemiseks vaja vaid üht läbivat mõtet. Et ma ise filmin ja hiljem ka monteerin, loon filmi selle tegemise käigus. Muidugi ilmneb asjasse stüvenedes uusi tahke, kuid lähen kogu aeg siiski väga kindlat liini pidi.

Pidasin silmas natuke muud: kas te olete teinud töö käigus avastusi, mis muudavad kogu algset kontseptsiooni ja mida maha vaikida oleks tendentslik?

Mul pole selliseid olukordi ette tulnud, sest tean alati üpris hästi, millest ma filmi tegema hakkan, ja üllatusi pole olnud. Sageli teen pikema intervjuu, kui tegelikult vaja on, et saada kätte see sõnum, mida ma oodanud olen ja mis filmi ideega kokku läheb.

See on osalt alateadlik. See ongi looming, mida on raske kirjeldada, aga ma tunnen alati ära, et nüüd just tuligi see, mida mul tarvis oli.

Praegu on poliitiliselt ärevad ajad ja räägitud on sellest, et Eesti vajaks head propagandafilmi. Kuidas teie suhtute riigi tellitud töösse?

Õieti ei oskagi suhtuda. Propagandafilmi ei pruugi head tulemust anda. Loodan, et see, mida ma praegu teen, aitab rohkemgi. Minu viimased filmid «Rahva vabadus» ja «Kaks päeva augustis», mis käsitlesid lähiminekü ajaloolisi sündmusi, olid ses mõttes head.

Väga keeruline on olulisi asju teadvustada, panna inimesi neist huvituma. Ma ise loodan väga praeguse eksperimendi peale: töötada koos noortega ja panna nad kaasa mõtlema. Väärtuskasvatust peab olema loomulik protsess ja see ei jõua kunagi lõpuni.

Noored, kellega ma äsja kohtusin, on, tänu jumalale, sündinud vabas Eestis, aga nad peavad mõistma, et vabadus ei ole midagi isenesestmõistetavat. See sõltub igaühest eraldi ja kõigest koos.

Olete palju tegelnud ajaloo, mida käsitletakse erinevalt. Kas on tulnud ette, et olete purustanud kellegi illusiooni?

Ei, otseselt mitte. Aga üks eriarvamus jää ikka.

Mul oli huvitav kogemus filmiga «Kaks päeva augustis», mis vaatles 1991. aasta 20. ja 21. augusti dramaatilisi sündmusi. Teatavasti oli neil päevil Moskvas niinimetatud augustiputš, mille eesmärk oli ära hoida Nõukogude Liidu lagunemine ja säilitada sotsialism. Eestiski võis sel ajal näha arusaamade kokkupõrkeid. Peame olema tänulikud jumalale ja tunnustama eesti rahvast, et meie juhid määraval hetkel ikkagi kokku leppisid. Eriarvumused kestavad aga seniajani.

Minu eesmärk oli saada kõik sel ajal sündmusi mõjutanud inimesed

filmi esilinastusele, et leida kuidagi üksmeel. Olin teinud siiralt ja südamest filmi just seda silmas pidades, aga ikkagi nad ei tulnud. Paljudega Kahekümenda Augusti klubist ehk siis neist, kes olid rohkem ülemnõukogu poolel, sain küll intervjuu teha, samas oli keeruline vastasteeride vahel mingite kokkulepeteni jõuda.

Mul vist polegi nii keerulist tööd olnud. Filmile küll ükski midagi ette ei heitnud, sest olin tõesti püüdnud seda teha kellegi tundeid ja arusaamu riivamata, aga ära nad tänu sellele ikkagi ei leppinud. (Naerab.)

Tuleme nüüd riigivanematest rääkiva filmi juurde. Miks just nemad? Ausalt öeldes oli mul viimase filmi järel kõigest üpris kõrini ja arvasin, et rohkem ma ajaloolisi sündmusi ei käsitle, aga läks teisiti.

Kui hakkasin mõtlema, et pooled neist meestest on Siberis nimetutes haudades ja pooled pidid minema eksiili, mõistsin, et see ongi meie rahva saatus.

Alguses ei tundunud teema kuigi haarav, aga kui hakkasin mõtlema, et pooled neist meestest on Siberis nimetutes haudades ja pooled pidid minema eksiili, mõistsin, et see ongi meie rahva saatus. Tundsin, et pean midagi tegema. Meid toetab Kodanikuühiskonna Sihtkapital – mitte küll filmi valmimist, aga selle levitamist, vaataja ette jõudmist. Sel ettevõtmisel on oma missioon.

Kuidas leidsite tee Karksi noorteni? Mul on kavas käia noorte juures 15 kohas üle Eesti, sealhulgas venelaste juures Narvas, et aidata natuke kaasa ka integratsioonile.

Ants Piip

Eks muidugi määratud ka see, kust riigivanemad pärit olid. Pidasin nõu Trivimi Vellistega Konstantin Pätsi muuseumist. Oli tema soovitus seostada Karksi-Nuia Ants Piibuga.

Kas Viljandi-maal on kaasatud teisi kooli?

Siit on küll palju riigivanemaid pärit, kuid mõnda neist seostame teiste paikadega, sõltuvalt nende eluloolistest seikadest. Aga ka Suure-Jaanis on kavas filmida.

Kas teil pole selle eksperimendi puhul hirmu, et õpilaste ajalookäsitlus jääb referaadi esituseks?

Seda tahan kindlasti vältida, kuid hirmu mul küll ei ole. Vastupidi, ootan võtteid elevusega.

Meenub, et teie «Rummu Jüri» mõned võtted on tehtud Karksis. Kas teil on selle paigaga ka mingi isiklik seos?

Mäletan lapsepõlvest nii lossivaremeid kui ka mingeid koopaid. Mu ema oli ekskursioonijuht ja üks marsruut tuli mu kodulinnast Pärnust läbi Nuias ja Karksi Viljandisse. Meenub toona imestus: kuidas saavad kaks suurt asulat – tol ajal tundusid mulle mõlemad suured – olla nõnda lähestikkud? See oli nii äge! Järve ääres tehti alati peatus.

Tegite kunagi kaasa Vanemuise stuudios. Olen märganud, et kõigil neil inimestel on mingi sarnane pits. Kas te ise tunnete, et Evald Hermaküla stuudio aeg on teid mõjutanud?

Arvan, et see kõik mõjutas mind kapitaalselt. Ma sain kodulinnas Pärnus kommunistliku kasvatus. Toona ma õieti ei mõistnudki, kui ränk see oli. Kuskil alateadvuses tiksus aga kogu aeg mõte, et pean Pärnust pääsema. Kui läksin Tartusse ülikooli, kogesin hoopis uut atmosfääri ja vaimust.

Ma ei olnud Hermaküla stuudios küll väga pikalt, kuid see aeg oli nii pöördeline, et seda pole võimalik kirjeldada. See oligi see, mida ma olin kogu aeg oodanud. See oli Vene ajal nagu mingi oas või pääsemine. Nii et vaieldamatult mõjutas see mind väga palju ja jääb elu lõpuni mõjutama.

Filmimees Jaan Kolberg ütleb, et tema eetilised piirid ei võimalda taga ajada kiiret kuulsust, pigem teeb ta oma tööd missioonitundest.

REŽISSÖÖR

Jaan Kolberg

- Sündinud 1958. aastal Pärnus.
- Õppinud Tartu ülikoolis inglise filoloogiat. Samal ajal osales Evald Hermaküla stuudios Vanemuise teatri juures.
- Lõpetanud üleliidulise riikliku kinematograafiainstituudi režissöörina.
- Teinud üle kahekümne mängu- ja dokumentaalfilmi.

Allikas: Vikipeedia

JÄÄDVUSTAJAD

Ajakirjanikul on sõjas lihtsam robot olla

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

«Igal hommikul me ärkame ja saadame oma lapsed kooli. Vaatame, kas neil on soe müts peas, asjad kotis ja võileib söödud,» räägib Soome fotoajakirjanik Niklas Meltio. «Süüria emad aga alustavad hommikut sellega, et loevad üle, kui palju lapsi on õõ üle elanud. Neil on käepärast lina, et seda hukkunute näole panna.»

Niklas Meltio ütleb, et sõjas pole midagi ilusat. Nende sõnade kinnituseks jooksevad selja taga ekraanil fotod veristest tänavatest, pooleks rebitud kehade ja pundunud laipadest. See pole vaatepilt nõrganärvilistele.

Suure hulga auhindadega pärjatud Meltio on kajastanud Afganistani, Liibüa ja Egiptuse konflikti sündmusi, kuid kõige tuntum on tema pikaajaline ülevaade Süüria sõjast. Ta on olnud paljudes maailma kriiskolletes. Seal, kus tulistatakse automaatrelvadest ja loobitakse granaate. Hommikust õhtuni.

Veri, tolm ja surnud sõbrad

Niklas Meltio on üks nendest rindereporteritest, kes käivad tööl maailma kõige ohtlikumates paikades. Paljud tema kolleegid on surma saanud, mõned on kadunuks jäänud. Meltio hea tuttav, Ameerika ajakirjanik James Foley oli 2012. aasta novembris pärast võtet tagasi. Korraga sõitis ette kaks džippi. Tõlk lasti ilma pikema-

ta maha ja Foley viidi kaasa. Temast ei ole seniajani midagi teada.

Sõjasituatsioonis võib olukord üldse väga kiiresti muuta. «Pildistan tänaval. Korraga on mu ümber tolm ja kui see hajub, lebavad maas surnud,» kirjeldab Meltio.

Ta on lahkete silmade ja sõbraliku olekuga ning räägib rahulikult ja veenvalt. Ta kõneleb Tallinnas Balti meedia- ja filmikooli kinosaal, kus on fotofirma Canon Eesti esindaja Overalli kutsel. Hinnatud meest on tulnud kuulama filmitudengid koos oma juhendaja Arvo Ihoga ning saalitäis elukutselisi fotograafe.

«Mõnikord vaatan pärast mõnda oma fotot ega mäletagi, millal see tehtud sai. Sul peab olema õnne. Ohtlikest kohtadest peab muidugi eemale hoidma, aga seda ei saa kuidagi teha, kui tahad saada head lugu ja head fotot.»

Meltio teeb pausi ja vaatab saali. «Uskuge mind, ma olen väga õnnelik, et saan täna siin seista.»

Olukorra teeb keeruliseks see, et Meltio on truu põhimõttele mitte kunagi kasutada teleobjektiivi. Kriiskolletes on tal kaasas enamasti ainult kaks fotoaparaati, üks nendest hariliku 35-millimeetrise objektiiviga. Umbes selline on ees igal peegelkaameral.

Üheksa fotot kümnest teebki Meltio selle tagasihoidliku objektiiviga. Fotograafid saalis panevad hämmastunult pead kokku ja sosistavad omavahel. Ruumi läbib just nagu merekohin. Kuidas siis nii?

«Nagu ütles üks tark fotograaf: sa ei saa teleobjektiiviga inimesi petta,» ei lase Meltio ennast häirida. «Kui sa ei saa fotot lähedal teha, siis sa lihtsalt pole sündmusele lähedal olnud. Teleobjektiiv teeb laisaks. Läbi 35-millimeetrise

Mis ajab ajakirjaniku surmasuht? Niklas Meltio tunneb vajadust olla kohal ja kogeda kõike vahetult, olla üks neist, kes saavad lugu edasi jutustada.

kaamerasilma näed aga inimesi ja õpid maailma lugema.»

Meltiole on fotoaparaat pelgalt tööriist. Tähtsaim on mõelda oma peaga. Sõjapiirkondadesse turismireise ei korraldata ja sageli ei anta sinna ka viisat. Süürias oligi Meltio illegaalselt.

Tema kogemust mööda on soovitud paika kõige kindlam jõuda organiseeritud relva-kaupmeeste jõukude abiga. Tõsi, ega nemadki ole ajakirjanikest huvitatud. On olnud juhtumeid, kus valitsusväed on jälitanud ajakirjaniku mobiiltelefoni ja jõudnud nii rühmituste peidupaikadeni.

Meltio elab, sööb ja magab nädalate kaupa koos kohalikega. See aitab jõuda loo tuumani ja tabada tõest infot. Nii tekivad sidemed, nii saadakse sõpru.

Ta näitab fotot neljast palvetavast mehest. Nood on tavalised pereisad, kes on kistud sõtta. Nad pidid haarama relva, et kaitsta lapsi tapmise, naisi vägistamise ja vanureid pea maharaiumise eest. Mehed palvetavad varemete keskel kirjul vaibal. Nad on habetunud ja lihtsais rõivais, lagunenu jalanojud on korralikult palvevaiba kõrvale ritta laotud. Ohus hõljub tolm.

«Järgmisel päeval kõndisid nad tänaval ja neid ründas tank,» jutustab Meltio. Järgnevad kaadrid inimestest, keda on kahurist tulistatud. Ohtul palvetanud meestest ei ole suurt midagi järele jäänud. Riided on kohati äratuntavad, muu mitte. Kaadrid vahelduvad. Saal on haudvaikne. Ka Meltio ise ei ütle midagi.

Niklas Meltio otsustas koos

oma sõbra, Eesti legendaarse rindeoperaatori Ivar Heinmaa ja soomlaste YLE meeskonnaga Aleppos ka teistes konfliktipiirkondades ära käia, et näidata maailmale, milline on Süüria sõja tegelik pale. Sada tuhat surnut, miljonid põgenikud.

Kui relvaks on fotokaamera

Ivar Heinmaa on 48-aastane vabakutseline filmioperaator. Viimased paarkümmend aastat on ta teinud kaastööd Soome rahvusringhäälingule. Ta on käinud rohkem kui sajas riigis ja filminud neist enamikus, sageli just sõdades või kriiskolletes. Kõige rohkem on tema kaamera jäädvustanud Jugo-

Ivar Heinmaa

goslaavia lagunemisega kaasnenud sõdu ja Tšetšeenia sõda. Süüria on ajakirjanikele praegu ohtlikem riik.

«Kõige ohtlikum oli sõit Alepposse ja tagasi,» nendib Ivar Heinmaa. «Mitmes külas olid sees Jabhat al-Nusra pika musta habemega islamifanaatikud. Kui olime ühest külast läbi saanud, helistasid saatjad otsekohe järgmisse ette, et küsida, kas õhk on puhas. Röövitute eest ei küsita seal kandis isegi enam lunarahha. Lõigatakse lihtsalt pea otsast ja ongi kõik.»

Heinmaa ütleb, et vahel on lihtsam olla robot: kõik tunded välja lülitada ja ainult filmida. «Mõnikord vaatan toimuvat läbi kaamera ja näen seda justkui filmi kellegi teise silmade läbi.»

Rindefotograafi reegel number üks on, et ta ei kannata ega kasuta relva. Mitte kunagi. «Kui haarad relva, siis ei ole sa

FOTOGRAAF

Niklas Meltio on 35-aastane Soome fotoajakirjanik, kes on tegelnud fotograafiaga 10 aastat.

- 2010. aastal liitus ta agentuuriga Corbis Images, kes esindab teda seniajani.
- 2013. aastal sai temast Canon Explorer.
- 2011. aasta lõpul hakkas ta tegema ülevaadet Süüria põgenikest Liibanonis ja liikus sealt edasi konflikti eesliinile. 2013. aastal valmis YLE dokumentaalfilm «Süüria sõja pale», mis põhineb Niklase jutustusel.
- Ta on võitnud hulga auhinda: Daily News Award 2013 Süüria reportaaži eest; Picture of The Year International 2013 kolmas koht Süüria kodusõja pildiseeria eest; European Newspaper Award Süüria reportaaži eest Aamu-lehtis. Väga suur tunnustus oli ka pääsemine TIME Light-Boxi valikusse «Fotod, mis liigutasid kõige rohkem».

Allikas: Overall

enam ajakirjanik. Siis muutud automaatselt sõduriks,» räägib Niklas Meltio.

Eriti just filmioperaatoritel on oma massiivse olakaamera-ga lahingus keeruline. Eemalt ei saa ju hästi aru, kas õlal on filmiaparatuur või hoopis raketiheitja. Ivar Heinmaa meenu-tati, kuidas teda Thbilisis tulistati. «Kuul vihises paarikümne sentimeetri kauguselt peast mööda.» Ning sageli lasevad täpsuskütid lihtsalt kõike, mis liigub.

Süürias tulistab snaipeer vahel ka last. Ta ei tapa teda, vaid laseb põlved puruks. Ja tulistab siis ükshaaval surnuks kõik, kes metsikust valust karjuvale põngerjale appi tõttavad.

Niklas Meltio oli siis, kui algas suurem konflikt, parasjagu Liibüas. Pinged olid küll õhus, kuid esotsa näis kõik võrdlemisi rahulik. Öösel ründasid küla kopterid. Paljud hukkusid või said vigi. Temal oli õnne.

«Sõda muudab inimesi,» on Meltio veendunud. «Sellesamas külas ei olnud inimesed

hommikul enam endised. Nad hakkasid valmistama pomme ja otsima relvi.»

Lugu tuleb korrata ja korrata

Niklas Meltio tunnistab, et kõige keerulisem on tal võidelda toimetajatega. «Nad ütlevad, et minu verised pildid pole midagi sellist, mida inimesed tahaksid hommikukohvi kõrvale näha. Aga sajad tuhanded peavad just sellist elu elama! Mul on äärmiselt valus kuulda, et kellegi rikub see söögiisu ära.»

Meltio teeb pilte tavalistele inimestele ning jutustab aina ühtsama lugu, et selle nägija midagi ette võtaksid ja olukord muutuks.

«Üks foto ei muuda maailma, aga lugu, millest ta räägib, tuleb ikka ja jälle lüüa korrata, muidu pole üldse loostust mingitele muutustele,» on ta veendunud ajakirjanduse mõjujõus. «Fotoajakirjandus ei ole galeriidele, vaid näitab osa igapäevaelust. Sellepärast peavadki niisugused pildid olema päevalehtedes.»

Niklas Meltio dokumentaalfilmi «Süüria sõja pale» on näidanud ka Eesti Televisioon. FILMI PLAKAT

KARUSSELLILE PÄÄSES TIIRUTAMA KUUS LAST

Iga korralik artist vajab kostüüme. Seda teadsid ka pühapäevases eelvoorus üles astunud laululapsed.

Eesti Televisioonis näeb igal aastal suurt laste võistlust «Laulukarussell». See on üks ütlemlata populaarne saade ja seepärast tahavad väga paljud sinna pääseda. Kahjuks kõik soovijad saatesse ei mahu – muidu kuuleks telekast küll vist aasta otsa hommikust õhtuni ainult lastelaule.

Nii korraldatakse igas maakonnas eelvoorud: muusikaõpetajad kuulavad

kõik lauljahakatised üle ning valivad nende seast tublimad ja andekamad välja. Nendel aga, kes edasi ei pääse, ei maksa meelt heita. Muusikas on peidus tohutu rõõm, mida on vaja igale inimesele, ning seda saab nautida ka üksteiselt möötu võtmata.

Eelmisel pühapäeval Sakala keskuses asetleidnud eelvoorus valiti välja kuus last, keda ootab sügi-

sel ees telesalvestus ja hea õnne korral ka ülesastumine järgmise aasta algul «Laulukarussell 2015» finaalsaates.

3–7-aastaste seas läks esikoht Triinu Johanna Sepale Suure-Jaani muusikastuudios ja teiseks tuli Viljandi muusikakooli õpilane Eva Mai Riin Viira.

8–10-aastastest tunnustati parimaks Võhma muusikakooli solist Vaiko Aasakü-

la ja talle järgnes Jete Liisa Kiik Viljandi muusikakooli laulustuudiost Viva la Musica.

Kõige vanemate karussellitajate, 11–13-aastaste hulgast sai esikoha Viva la Musica neiu Katrina Merily Reimand ja teisenä püües televooru Viljandi muusikakooli õpilane Nora Viikmaa.

Hoiame neile kõigile tugevasti põialt!

Õhtu peaesineja Arles Kangus ja ansambel Udu on juba suurte lavadega harjunud.

VILJANDIMAA NOORTEBÄND 2014

Täna õhtul astub Viljandi lennukitehases üles kümme erilimelist ansamblit. Kõik nad võistlevad parima bändi tiitli nimel.

Mine sinagi head muusikat kuulama ja oma lemmikule kaasa elama! Üritusel vanusepiirangut pole ja sisse pääseb tasuta. Ja kui sa kohe kuidagi kohale minna ei saa, võid vaadata internetist otseülekannet (kultuurikanal.com).

TASKU VIIS NOORED ÄRIHAID ROOTSI

On algatatud üks selline vahva projekt, mis aitab noortel tutvustada teha ettevõtlusega. Seda kutsutakse noorte ettevõtlikkuse arendamise programmiks ning põhimõtteliselt on nii, et kui sul on mingi väga lahe idee, kuidas raha teenida, siis ei pea sa sellega ootama kooli lõpetamiseni.

Hulk hakkajaid noori võttiski oma äriplaanidega sellest programmist osa ja eelmisel nädalal valis žürii välja Viljandimaa selle õppeaasta parima mõtte. Au-hinnaks on reis Stockholm.

Aga kui ma nüüd ütlen sulle, et parim äriidee oli tasku... Kõlab uskumatult, eks ole? Kuidas saab taskuid müües raha teenida?

Nõks ongi selles, et võidutasku pole päris tavaline. Seda saab kinnitada riiete peale. Mõnel riidesemel ju taskuid pole ja mõtle, kui tobe oleks siis näiteks võtmete pärast seljakott kaasa võtta. Siis saadki osta Erika Naritsa, Geitruud Fia Kristjohanni ja Diana Taali väljanäpudatud imetasku. Saladuskatte all võin öelda, et neid hakatakse müüma vist juba suvisel folgipeol.

Tegusad taskutüdrukud sõidavad peagi preemiareisile Rootsi pealinna Stockholm.

SÖÖME SÖNU

ÜLLAR PRIKS

Miks lihtsalt, kui saab ka keeruliselt?

Kui ma olin kaheksa-üheksa-aastane rüblük, panid vanemad mu muusikakooli. Oi, see oli üks hirmus paik!

Mööda mürkrohelisteks võõbatud hämaraid koridore liikusid sussisahinal vesihallide bakenbardidega kiilanevad meespedagoogid, kelle lühikesevõitu pruunide viigipükste alt välkuvad rästikumustriga sokid meenusid silmi pilgutavat koletist. Tubakahõngulisest õpetajate toast väljusid aeg-ajalt keemiliste lokkidega naisõpetajad, kes suhtlesid igaks juhaks ainult käskivas kõneviisis. Korraliku õuduka soundtrack'i moodustasid aga dermatiiniga üle löödud klassiuste tagant kostvad heliredelid, etüüdid, fuugad ja sonaaidid.

Möistagi hakkasin välja mõtlema imetrikke, et sellest hirmude majast ära viilida. Põhiliselt tabasid mind eri sorti nakkushaigused, aga teinekord oli ka hamster noodid ära söönud. Tegelikult redutasin enamasti ühes koduteele jäävas pöösas.

Muidugi tuli sellest lõpuks üks suur pahandus. Ja ma tõesti ei tea, miks valede kuhjamine tõe rääkimisest arukam tundus. Kas liiga lihtne?

Eelmisel pühapäeval leidsin näiteks võimaluse, kuidas sisustada supitegemisega pool päeva. Milleks lihtsalt, kui saab keeruliselt, on ju?

KUU LÕPU KANA-KLIMBISUPP

Puljongisse:
grillkana skelett
2 sibulat
3-4 küüslauguküünt
5-6 pipratera
1 varseller
peotäis tillivarsi

Supi sisse:
1 kana rinnafilee
1 sibul
3 kartulit
2 porgandit
1 varseller
meeleparast
värsket rohelist (murulaug, till, petersell)
soola, pipart

Klimbid:
1 muna
½ dl piima
½ dl hapukoort
1,5 dl jahu
1 supilusikatäis sulavõid

Klimbisupil on nii tuliseid vihkajaid kui ka hullunud ülistajaid. Külmaks ei jäta see vana klassik kedagi. Kiirel ajal saab supi valmis visatud puljongikuubikute abiga, aga mul oli vaba päev ja luukered kapis nihelemas. Ehk siis: varasematest söömingutest allesjäänud grillkana jäägid tasub panna sügavkülma, et neist sobival hetkel hõrgutav leem keeta.

Alustuseks pange skeletid koos vajalike koostisainetega paari liitri vee sisse podisema. Hakkimise ja koorimisega ärge vaeva nähke. Kuumus peab olema nii madal, et vaid mõned üksikud mullid aeg-ajalt pinnale tõusevad. Loomulikult tuleb algul vahukulbiga jaol olla, et leem hiljem selge jääks. Ja soola puljongi keetmisel ei lisata!

Leemekese võib pliidiile unustada kohe päris mitmeks tunniks. Vahepeal saate toad ära koristada ja aias peenradki rohitud. Kui kõik ümberringi jälle kenasti läigib, kurnake puljong läbi sõela puhtasse potti ning lisage sinna hakitud köögiviljad ja kanafilee kuubikud. Tõstke kraam tasasele tulele ning maitsestage pipra ja soolaga. Olgem ausad, näpuotsatäis suhkrut käib iga korraliku supi sisse samuti.

Nüüd kloppige muna sulavõid ja näpuotsatäie soolaga. Siis lisage hapukoort ja piim vaheldumisi jahuga. Klimbitainas peab jääma pisut paksem kui hapukoort. Lõpuks lisage tainasse hakitud maitserohelist ning jätke see tahenema.

Paras aeg klimpe lisada on siis, kui köögiviljad on peaaegu pehmed. Võtke paras kogus tainast lusikale ning aidake see teise lusikaga supi sisse. Klimbid on valmis, kui need pinnale tõusevad. Serveerides raputage supile ohtralt hakitud maitserohelist.

Soo asjad

LAURI SOMMER,
kirjanik

Kunagi kuulus see Jämejala või Tomuski raba Tomuski karjamõisale, siis Jämejala haigla-le, Pärsti kylanõukogule/vallale ja aeg-ajalt kipus see ikka põlema, näiteks kui turbalõikajad 1932. aasta suvel toidutegemiseks lõkke syytasid või poisikesed 1985. aasta suvel tikutopsiga laiasid.

Varem pidid töölisel ja kohalikud kuidagi asjaga hakkama saama. Hiljem juhtus põleva kulu rindest syttima ka elektriliini poste ja tuletõrjajad käisid pika lohviga kõike seda häda kustutamata. Nad pudenesid välja huiates üle põllu kohale vuranud autost. Aknalt vaadates oli see äge vaatamäng – kulutoss, voolikuid lahti jooksvad mehed, kustutamishelik ja puha. Vahel sai suusõnal ka teada, kes tegi.

Minu pyromaania õitses kyll maal, aga mitte linnas. Iidne ait oleks peaaegu kulust võtnud ja bents tööriistakuuris plahvatanud. Aga linnas mulle meeldis niisama omaette aknalt Ema musta teatrinokliga sood vahtida. Paaril korral juhtusin leegimängurite askeldamist märkama juba enne, kui suits laiali läks. Mõni laurits olevat ka alaealiste asjade komisjonis arvele võetud. Tuletegemine oli rituaalne salategevus, mida mainisid nii pioneeri matkajuhised kui indiaaniraamatud.

«Paar korda käisime poisitaga 3-liitriste purkidega bensukast bensiini toomas (huvitav, et myydi) ja siis soos tegime lõket. Kui purk bensiiniga seisis keset lõket, siis see eriti ei põlenud. Yks kärsitu poiss viskas purgi suure kännuga puruks ja siis see plahvatas ägedalt. Ja siis muidugi Viljandi suur eelis oli ju tikuvabrik. Mina seal õue peal raksus ei käinud, aga need, kes julgesid, jagasid lahkelt tulevärki. Põhiline oli hall svamm, mis oli yhelt kyljelt kaetud musta väävliga (oluline täiendus kummiliimile). See põles suht rahulikult, aga ajas hullult tossu.»¹

Olid veel Nuudi Jaanuse tikuoitstest tehtud väiksed nelinurksed pommid, mis syydatuna ja õhku visatuna lyhida särinaga ära põlesid, meie all imestunult seda tulevärki vahitimas. Aga see oli juba kõrgem pyrotehnika, peaaegu aviatatsioon.

Meie, Kauge ja Suur-Kaare poiste ajal kutsuti seda paika Sooks ja üks vana kohalik medõde mäletas, et tema nooruses oli seal olnud ka tõelisi laukaid. Aga paljugi on jäänud. Muisse ja minusse, selles säilimises on palju sarnast. Tomuski mõisa vana uibuaed, kus sai kolatud, tooreid õunu pika pajuvitsa otsa torgatud ja siis visatud. Kaugele lendasid. Mõni puu, mõni mälestus, muist tyvesid ammu pikali, sammaldundpehkind, välja juuritud või pliidi allagi läinud. Õunapuudega kytsid kunagi kuningad.

Hea rahulik vari on veel Jämejala majandi aia puude all. Uue Haigla tee, mis nyud on valgustuse saanud. Seal hulkudes lendas mu õlale äkki ti-

hase värb. Laulsin talle, tema siristas vastu. Viis minutit. Sooõhk turbavinuga leitsakulisel soojal päeval, jaheda piisklusega sygisel, mis voolab Uue Haigla poolt yle põllu tulija jalgadele yhel kindlal kallakul.

Ylejuutusest tekkinud järv, kõrkjaotsad väljas, sulamata jääpangad, linnud siin-seal käratsemas ja tujutsemas. Lapse paekividest tehtud muulid madalasse vette, muistse aja unistused neid kokku kandes, nagu oleks keegi seal mänginud juba esimeste inimeste paiku, hoidnud peos yrgmere mustri-ga kivistist ja pannud selle ajavahesse peitu just minu jaoks. Ja sinnasamma panen ka mina tema peitu.

Soo veerde, kohale, kus enne olid olnud kartulimaad, ehitati seitsmekymmendatel Kauge ja Suur-Kaare tänava korrumajad. Meie majagrupi ametlik nimetus oli Tartu tyypi suurpaneelilamu. Viiekad. Selliseid oldi rukkipoollule ehitatud Annelinnas juba enne katsetatud. Ja mitut masti kolmekad. Suured blokkidest legod tõrvatud katustega ja rõduridade-ga, kus ikka kolm tykki koos, et keskelt kassil hea mõlemale poole roojamas käia, aga ka armukestel, varastel või taseme näitajatel poisikestel yle ronida.

«Majade suurus olenes palju ka sellest, kes ehituse tellis. Kui suuremad ettevõtted võisid endale lubada rõbasteel liikuvat tornkraanat, millega sai rajada viiekorruselisi elamuid, siis väiksemad asutused pidid piirduma autokraana ja kolmekorruseliste majadega.»²

Klassivahesid see asi ei tekitanud ja mehhaniseeritud

ehituskolonni pysti pandud karpide elanikkond sai kirju. Pooleli objektidel mängisid poisikesed luurekat ja sõda. Sopaaukudesse panime tina- ja plastsõdurid pilbastele ulpima ja siis hakkasime neid räigelt kamakatega pommitama. Kurv, kui mõnel mehel auto-maat ära murdus. Olid ka salapärased taskulampidega jooksmised mööda udühämarat sood. Valgete seakynadega sõit-mised. Ja yksipäini ojanirede uuristamine ja neile savist tammide tegemine, käed kevadisest veest jahedad ja punased, kummikud väga sodised. Toas saab selle eest kyll noomida.

Soos pesitseb hulk linde, parvedele on ta toidutandriks ka rändel. Kiivitajate hääled suvel, see, kuidas nad uitaja eest oma pesasid kaitstes ähvardavalt tiirutasid ja pikeeri-

sid. Mõni proovis neid vibuga jahtida. Minul pilk taevast, taganevad sammud mätastel. Must toonekurg, kes sealt kord läbi käis. Suure kivi otsa ronimine vesilikelombi taga.

Eemal liuhka nõlv, kivi otsas veel väike lohk. Kõrge positsioon. (Mina kivikuningas, sina sitalabidas.) Omaõue talisparkiaad. Eskude kaevatud tiik, mille poisid lumelabidatega hokimängu jaoks puhtaks ajasid.

«Muidugi suuskadega nõlvast sai palju lastud, hypekaid ehitatud jne. Vahest sai suuskadega matkatud ristipõiki yle soo ja kaugemalegi. Palju sai uisutatud. Lompide ja ojade peal oli päris hea uisujää, nendest kokku moodustus ysna suur jäälabyrint, see maastik tundub tagantjäre lausa postkaardi piilt.»³

Lõputud kelgusõidud, mis jätkusid suurte tänavalatarnate valgusel ja lõppesid all pimedas soos. Lumememme tegemine, jäised tätrad kootud kinnaste kyljes. (Hetk ainude lapsepõlvemaalt: ema soendab rindade vahel poja lumes mõlamisest kylmunud käsi.) Yks jääst liurada, mis viis pajude vahelt alla ja oli ääristatud vanade näärikuuskedega.

Teisel pool sood seisid kolm kõrget paju, nende alla nõlvale ehitatud kindlus, muldvall, mille ääres redutasime ja rajal möödujaid piilusime, amuse ekskavaatori kaevatud orukesed selja taga. Jämejalt tuleva teeraja ääres kõrge tumedatest palkidest kõrgepingemast. Paremal haiglaraja pool suur kruusaaug, kus tugevalt vanemad poisid kunagi lõket tegid ja õlut võtsid.

Nende patareitoitega makist kaikus lapsele esimest korda punk. Kui ma nyud midagi segi ei aja, siis käis yks tollane noorteidol, Velikije Luki laulja Munk mingil perioodil tydrukuga meie kõrvalmajast, aga see polnud kruusaauguga seotud. Vähemalt mängis ta oma lavakate kursaga tollal tihti Ugalas ja vilksatas paaril korral meie majade juures.

Kummalsed mumifitseerunud sookännud kesk kuivanud turvast, rohtunud ja paadunud savile tallatud rajad, kes neid kyll käib, sootagusele põndakule maetud kellegi lemmikkoer, nimi ja rist haul. Karjamõisa endise hobusetalli vare soo taga, myyridel turnimine ja all tuhnimine, prahikuhjast leitud imestununa päikese kätte tõstetud sõjaeelne plekist Kawe kommikarp. Põld, millelt kombinid olid lahkunud, põhupalid, traadist haakidega ragulka-dega mängitud sõjamängud, tabamused ja tabamised, hirm silma pihta saada. Hämara eel põhupalli otsas kykitamine, jälgides, kuidas syttivad Paalaka tuled. Seisatus enne tuppa minekut.

¹ Andres Läänesaare meil, 10. I 2014

² Gert Kiiler, «Paalalinn – põlule ehitatud linnaosa, kus eramutega aedlinn kohtub kortermajadega». Sakala, 23. V 2010

³ Valner Valme meil, 31. VII 2013

«Soo asjad» on peatükk Lauri Sommeri uuest raamatust «Sealpool sood», mis näeb peagi trükivalgust kirjastuses Menu.

Kummalsed mumifitseerunud sookännud kesk kuivanud turvast, rohtunud ja paadunud savile tallatud rajad, kes neid kyll käib, sootagusele põndakule maetud kellegi lemmikkoer, nimi ja rist haul.

Esmaspäev 5. mai

06.55 Terevisioon
 08.55 Holby City haigla
 09.55 Terevisioon*
 11.55 Maahommik*
 12.45 Möistlik või mõttetu*
 13.15 Kapital*
 13.45 Jamie Oliveri 30 minuti road*
 14.10 3 hitti
 14.20 Vaalasaarte Maria*
 15.05 Kutsuge ämmaemand!*
 16.00 Holby City haigla*
 17.00 Aktuaalne kaamera
 17.05 Önne 13
 17.35 Uued trikid
 18.30 Aktuaalne kaamera
 19.00 Ringvaade
 20.05 Osoon
 20.35 Meie inimesed
 21.00 Aktuaalne kaamera
 21.30 Sport
 21.40 Välisilm
 22.10 Dok Elu Põhja-Koreas
 23.00 Saada söber Euroopasse*
 23.30 Ringvaade*
 00.35 Uued trikid*

06.00 Punased roosid*
 06.55 Animasarjad
 08.00 Reporter*
 09.00 Süütu süüdlane*
 10.00 Manhattani tuhkatriinu*
 11.00 Kodus ja võõrsil
 11.30 Saladused*
 12.00 Naabriplika*
 13.00 C-Komando*
 13.30 Arapanija*
 14.00 Lindprii
 14.55 Punased roosid
 16.00 Küladetektiviid
 17.00 Manhattani tuhkatriinu
 18.00 Süütu süüdlane
 19.00 Reporter
 20.00 Saladused
 20.30 Naabriplika
 21.30 Putini varjatud varandus
 22.40 Kaks ja pool meest
 23.10 Bordell 232
 00.15 Nikita
 01.10 Arapanija*
 01.35 Kliikitähed
 02.25 Kuldvillak*

06.15 Animasarjad
 08.00 Marina ja kapten*
 09.00 Kirgeded torm*
 10.05 Vaprad ja ilusad*
 10.55 Reisijaht
 11.25 Grey anatoomia
 12.25 Palume lavale*
 14.25 Seitsmes taevas
 15.25 Vaprad ja ilusad
 15.55 Marina ja kapten
 16.55 Kirgeded torm
 18.00 Suletud uste taga
 19.00 Seitsmesed uudised
 20.00 Vöta või jäta
 21.30 Padjaklubi
 22.30 Mf Alexi Cross
 00.35 Hawaii 5-0
 01.30 Viimane hoiatus
 02.20 Padjaklubi*

07.10 Stella ja Sam*
 07.20 Väike printsess*
 07.30 Jass ja Juss*
 07.40 Näh 07.45 Pingviin Jasper
 07.55 Lammass Shaun*
 08.00 Ma olen hirmus mutukas
 08.05 Tinga Tinga lood*
 08.15 Indiaanipoiss Yakari*
 08.30 Tagatargemad 09.00 Ringvaade*
 09.35 2020 10.00 Siin ja praegu
 11.00 Euroopa laulud 2014
 13.05 ERR uudised
 15.55 Teekond läbi põgenikeaigrite Ameerikasse
 16.55 Eesti muusikavideod
 17.30 Kui kured lapsi ei too
 18.00 Okaspead
 18.25 Fiksikud
 18.20 Lastetuba
 18.45 Mesilane Maia
 18.55 Väike printsess
 19.05 Loomaia tee 64
 19.20 AK (viipek)
 19.30 AK (vk)
 20.00 Esimeses ringis
 20.50 Uue aja asjad
 21.00 AKU
 21.30 Sofi Oksanen – kirjanikkus sündinud
 22.30 Mf Löbus lahutaja
 00.15 Huvasti, seltsimehed!

09.00 Seitsmesed uudised*
 09.30 Kodu keset linna*
 10.00 Kutsuge Cobra 11*
 11.00 Mf Templirüütle kaadunud aare 3*
 12.50 Kõige naljakamad koduvideod*
 13.30 Kodu keset linna
 14.00 Kutsuge Cobra 11*
 15.00 Kälimehed
 16.00 Kutsuge Cobra 11*
 17.00 A-Rühm
 18.00 Perepea
 18.30 Simpsonid
 19.00 Alexela Korvpalli Meistriliiga
 21.00 Kõige naljakamad koduvideod
 21.30 Mf Asustatud saar 2 (The Inhabited Island II, Vene 2009)
 23.25 Puhkus Mehhiok 00.40 A-Rühm*
 01.30 Kälimehed*
 01.50 Mf Rotid*

08.15 Punased roosid
 09.15 Emmerdale*
 09.45 Küladetektiviid
 10.45 Südametukse
 12.00 Doktor Oz*
 13.00 Everwood
 14.00 Mf Raudne leedi*
 16.00 Mehi jalaga segada
 17.00 Ellen
 18.00 Doktor Oz
 19.00 Kodus ja võõrsil
 19.30 Emmerdale
 20.00 Lahkujad
 21.00 Mf Jälle armunud
 23.10 Trinny ja Susannah Aust-raalias
 00.10 Reporter
 01.05 Ellen*

06.30 Motoreporter Krim-mis*
 07.00 Reporter+
 08.00 Usu või ära usu*
 08.30 Komissar Rex*
 09.20 Tskilvendade lemmikkõrts
 10.10 Näljased meremehed*
 11.05 Jututuba
 14.30 Chuck
 15.20 Komissar Rex
 16.15 Näljased meremehed
 17.10 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga
 18.10 Chuck
 19.00 Tuvikesed*
 20.00 Arapanija
 20.30 Galleo
 21.00 Kaks ja pool meest*
 21.30 Kriminaalne Venema
 22.30 Gaasikontroll
 23.30 Conan
 00.25 Kaks ja pool meest
 00.50 Tuvikesed

Teisipäev 6. mai

06.55 Terevisioon
 08.55 Holby City haigla
 09.55 Terevisioon*
 11.55 Prillitoos (sub)*
 13.05 Osoon (sub)*
 13.30 Välisilm*
 14.05 Green
 15.00 Hyacinth Bucket*
 15.30 Saada söber Euroopasse*
 16.00 Holby City haigla*
 17.00 Aktuaalne kaamera
 17.05 Önne 13
 17.35 Uued trikid
 18.30 Aktuaalne kaamera
 19.00 Ringvaade
 20.05 Vabariigi kodanikud
 21.00 Aktuaalne kaamera
 21.30 Sport
 21.40 OPI kunst
 22.00 Eurovisiooni lauluvõistlus 2014
 00.00 Ringvaade*
 01.05 Uued trikid*

06.00 Punased roosid*
 06.55 Animasarjad
 08.00 Reporter*
 09.00 Süütu süüdlane*
 10.00 Manhattani tuhkatriinu*
 11.00 Kodus ja võõrsil
 11.30 Saladused*
 12.00 Naabriplika*
 13.00 C-Komando*
 13.30 Arapanija*
 14.00 Lindprii
 14.55 Punased roosid
 16.00 Küladetektiviid
 17.00 Manhattani tuhkatriinu
 18.00 Süütu süüdlane
 19.00 Reporter
 20.00 Krimi
 20.30 Kodutunne
 21.30 Viimane võmm
 22.30 NCIS Los Angeles
 23.30 Mf Nähtamatu löks
 01.20 Kaks ja pool meest*
 01.45 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga
 02.30 Söber koer*
 02.55 Reporter*
 03.45 Küladetektiviid*

06.15 Animasarjad
 08.00 Marina ja kapten*
 09.00 Kirgeded torm*
 10.05 Vaprad ja ilusad*
 10.55 Reisijaht
 11.25 Grey anatoomia
 12.25 Vöta või jäta*
 13.55 Võimalik vaid Venemaal
 14.25 Seitsmes taevas
 15.25 Vaprad ja ilusad
 15.55 Marina ja kapten
 16.55 Kirgeded torm
 18.00 Suletud uste taga
 19.00 Seitsmesed uudised
 20.00 Kaua võib!
 20.30 Suletud uste taga
 21.30 NCIS kriminalistid
 22.30 Mf Star Trek
 01.00 Hawaii 5-0
 01.50 Sündmus
 02.35 Ära usalda mõrda korterist 23
 03.00 Suletud uste taga*
 03.45 Kaua võib!
 04.10 Võimalik vaid Venemaal*

07.10 Okaspead*
 07.35 Loomaia tee 64*
 07.45 Mesilane Maia*
 07.55 Väike printsess*
 08.10 Fiksikud*
 08.15 Lastetuba*
 08.30 Näite mäng
 09.00 Ringvaade*
 10.05 Ees- ti muusikavideod
 10.33 ERR uudised
 17.05 Tundmatu Jaska*
 18.00 Joonat jutud
 18.20 Jass ja Juss
 18.30 Lastetuba
 18.45 Mesilane Maia
 18.55 Väike printsess
 19.05 Loomaia tee 64
 19.20 AK (viipek)
 19.30 AK (vk)
 20.00 Esimeses ringis
 20.50 Uue aja asjad
 21.00 AKU
 21.30 Sofi Oksanen – kirjanikkus sündinud
 22.30 Mf Löbus lahutaja
 00.15 Huvasti, seltsimehed!

08.30 Seitsmesed uudised*
 09.30 Kodu keset linna*
 10.00 Kutsuge Cobra 11*
 11.00 Mf Asustatud saar 1*
 13.30 Kodu keset linna
 14.00 Kutsu- mada Cobra 11*
 15.00 Kälimehed
 16.00 Kutsuge Cobra 11*
 17.00 A-Rühm
 18.00 Perepea
 18.30 Simpsonid
 19.00 Alexela Korvpalli Meistriliiga
 21.00 Kõige naljakamad koduvideod
 21.30 Mf Asustatud saar 2 (The Inhabited Island II, Vene 2009)
 23.25 Puhkus Mehhiok
 00.40 A-Rühm*
 01.30 Kälimehed*

08.15 Punased roosid
 09.15 Emmerdale*
 09.45 Küladetektiviid
 10.45 Südametukse
 12.00 Doktor Oz*
 13.00 Everwood
 14.00 Mehi jalaga segada
 17.00 Ellen
 18.00 Doktor Oz
 19.00 Kodus ja võõrsil
 19.30 Emmerdale
 20.00 Naabriplika
 21.00 Jaht modellepingule*
 22.00 Ameerika tippmodell*
 23.00 Kaks ja pool meest*
 23.10 Mf Pulmasõda
 22.50 Kõikidel kokaks
 23.50 Reporter
 00.45 Ellen*
 01.40 Kokakool

06.30 Arapanija*
 07.00 Reporter
 08.00 Galleo*
 08.30 Komissar Rex*
 09.20 Conan*
 10.10 Näljased meremehed*
 11.05 Jututuba
 14.30 Chuck*
 15.20 Komissar Rex
 16.15 Näljased meremehed
 17.10 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga
 18.10 Chuck
 19.00 Tuvikesed*
 20.00 Kuldvil- lak
 20.30 Galleo
 21.00 Kaks ja pool meest*
 21.30 Mf Mr Deeds
 23.30 Conan
 00.25 Kaks ja pool meest
 00.50 Tuvikesed

Kolmapäev 7. mai

06.55 Terevisioon
 08.55 Holby City haigla
 09.55 Terevisioon*
 11.55 Meie inimesed*
 12.20 OPI kunst*
 12.40 Just must
 12.55 Puudutuse aeg*
 13.00 Riigikogu infotund
 14.00 Eurovisiooni lauluvõistlus 2014
 16.00 Holby City haigla*
 17.00 Aktuaalne kaamera
 17.05 Önne 13
 17.35 Uued trikid
 18.30 Aktuaalne kaamera
 19.00 Ringvaade
 20.05 Kahekõne
 20.30 Pealtnägija
 21.00 Aktuaalne kaamera
 21.30 Sport
 21.40 Ajujaht
 22.40 Eesti dokk: Lobotoomia
 23.35 Ringvaade*
 00.40 Uued trikid*

06.00 Punased roosid*
 06.55 Animasarjad
 08.00 Reporter*
 09.00 Süütu süüdlane*
 10.00 Manhattani tuhkatriinu*
 11.00 Kodus ja võõrsil
 11.30 Viimane võmm*
 12.30 Parim enne*
 13.00 Putini varjatud varandus*
 14.00 Lindprii
 14.55 Punased roosid
 16.00 Küladetektiviid
 17.00 Manhattani tuhkatriinu
 18.00 Süütu süüdlane
 19.00 Reporter
 20.00 Suur lotokolmapäev – Roosi- de sõda
 21.00 Heeringas Veenuse öäl
 21.30 Pilvede all
 22.30 C-Komando
 23.00 Elav märklaud
 00.00 Memphise detektiiv
 00.55 Mis? Kus? Millal? – Finaal*
 02.00 Vampiiripäevikud
 02.40 Krimi*
 03.05 Rooli võim*
 03.30 Reporter*

06.15 Animasarjad
 08.00 Marina ja kapten*
 09.00 Kirgeded torm*
 10.05 Vaprad ja ilusad*
 10.55 Kaua võib!
 11.25 Grey anatoomia
 12.25 Suletud uste taga*
 13.25 NCIS kriminalistid*
 14.25 Seitsmes taevas
 15.25 Vaprad ja ilusad
 15.55 Marina ja kapten
 16.55 Kirgeded torm
 18.00 Suletud uste taga
 19.00 Seitsmesed uudised
 20.00 Anna otsib meest
 21.00 Võimalik vaid Venemaal
 21.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
 22.30 Kolmedok: Eesti pulm
 23.30 Kodumaa
 00.50 Vabaduse hind
 01.40 Kondid
 02.25 Louie
 03.15 Anna otsib meest*

07.10 Joonat jutud
 07.30 Loomaia tee
 07.45 Mesilane Maia*
 07.55 Väike printsess*
 08.05 Jass ja Juss*
 08.15 Lastetuba*
 08.30 Vahva mees, kes pilli teeb*
 09.00 Ringvaade*
 10.05 Ees- ti muusikavideod
 10.33 ERR uudised
 15.40 Mf Löbus lahutaja*
 17.30 Vah- ju mees, kes pilli teeb
 18.00 Londis- te
 18.10 Liivamees
 18.30 Lastetuba
 18.50 Eddie ja karupäts
 19.00 Lam- mas Shaun
 19.05 Sõprade linn
 19.20 AK (viipek)
 19.30 AK (vk)
 20.00 Meie inimesed: Jane (vk sub)
 20.25 Aja- vaod: Barbaruse lahkumine (vk sub)
 21.50 Minu süda mul kerbib ja keeb
 21.00 BFM esitleb lyhikas
 21.30 Mis juhtuks, kui 22.00 Mf Ettearvamatud
 23.45 Elu Põhja-Koreas*

08.30 Seitsmesed uudised*
 09.30 Kodu keset linna*
 10.00 Kutsuge Cobra 11*
 11.00 Mf Narkoäri*
 14.00 Kutsuge Cobra 11*
 15.00 Kälimehed
 16.00 Kutsuge Cobra 11*
 17.00 A-Rühm
 18.00 Perepea
 18.30 Simpsonid
 19.00 Alexela Korvpalli Meistriliiga
 21.00 Kõige naljakamad koduvideod
 21.30 Mf Üksildane mees
 23.20 Puhkus Mehhiok
 00.35 A-Rühm*
 01.25 Kälimehed*

08.15 Punased roosid
 09.15 Emmerdale*
 09.45 Küladetektiviid
 10.45 Südametukse
 12.00 Doktor Oz*
 13.00 Everwood
 14.00 Kõikidel kokaks*
 15.00 Kuula mu laulu*
 16.00 Mehi jalaga segada
 17.00 Ellen
 18.00 Doktor Oz
 19.00 Kodus ja võõrsil
 19.30 Emmerdale
 20.00 Pilvede all
 21.00 Süües seksikaks
 21.30 Kolm naist paadis
 22.00 Kuula mu laulu
 23.00 Piinlikud kehad
 00.00 Reporter
 00.55 Ellen*
 01.50 Kokakool

06.30 Kuldvillak*
 07.00 Reporter
 08.00 Galleo*
 08.30 Komissar Rex*
 09.20 Conan*
 10.10 Näljased meremehed*
 11.05 Jututuba
 14.30 Chuck
 15.20 Komissar Rex
 16.15 Näljased meremehed
 17.10 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga
 18.10 Chuck
 19.00 Tuvikesed*
 20.00 Guinness World Records – pöörasemad rekordi
 20.30 Galleo
 21.00 Kaks ja pool meest*
 21.30 Mf Luba mind sisse
 23.45 Conan
 00.40 Kaks ja pool meest
 00.50 Tuvikesed

Neljapäev 8. mai

06.55 Terevisioon
 08.55 Holby City haigla
 09.55 Terevisioon*
 11.55 Pealtnägija*
 12.45 Tõuse ja säral*
 14.05 Vabariigi kodanikud (sub)*
 15.00 Puutepunkt*
 15.30 Ajalik ja ajatu
 16.00 Holby City haigla*
 17.00 Aktuaalne kaamera
 17.05 Önne 13
 17.35 Uued trikid
 18.30 Aktuaalne kaamera
 19.00 Ringvaade
 20.05 Kahekõne
 20.30 Ela sajaga
 21.00 Aktuaalne kaamera
 21.30 Sport
 21.40 Kapital
 22.00 Eurovisiooni lauluvõistlus 2014
 00.00 Ringvaade*
 01.05 Uued trikid*

06.00 Punased roosid*
 06.55 Animasarjad
 08.00 Reporter*
 09.00 Süütu süüdlane*
 10.00 Manhattani tuhkatriinu*
 11.00 Kodus ja võõrsil
 11.30 Pilvede all*
 12.30 Heeringas Veenuse öäl*
 13.00 Suur lotokolmapäev – Roosi- de sõda*
 14.00 Lindprii
 14.55 Punased roosid
 16.00 Küladetektiviid
 17.00 Manhattani tuhkatriinu
 18.00 Süütu süüdlane
 19.00 Reporter
 20.00 Parim enne
 22.30 Laula mu laulu
 23.00 Mf Mr Deeds
 00.00 Chuck
 00.55 Bordell 232*
 01.45 Elav märklaud*
 02.25 Hooaeg*
 03.00 Reporter*
 03.50 Aiasaade*

06.15 Animasarjad
 08.00 Marina ja kapten*
 09.00 Kirgeded torm*
 10.05 Vaprad ja ilusad*
 10.55 Võimalik vaid Venemaal*
 11.25 Grey anatoomia
 12.25 Anna otsib meest*
 13.25 Juurdlust viivad läbi sensitiivid*
 14.25 Seitsmes taevas
 15.25 Vaprad ja ilusad
 15.55 Marina ja kapten
 16.55 Kirgeded torm
 18.00 Suletud uste taga
 19.00 Seitsmesed uudised
 20.00 Kodumäng
 20.30 Kättemaksukontor
 21.30 Selgetnägijate tuleproov
 23.00 Kolmeraudne
 00.00 Grey anatoomia
 01.00 Euroopa pokkeriturnee
 02.05 Ärkvel
 02.55 Kodumäng*
 03.25 Selgetnägijate tuleproov*

07.10 Eddie ja karu- pätsu*
 07.20 Sõpra- de linn*
 07.30 Lammas Shaun*
 07.40 Londiste*
 07.50 Liiva- mees*
 08.05 Pingviin Jasper
 08.15 Lastetuba*
 08.30 Vahva mees, kes pilli teeb*
 09.00 Ringvaade*
 10.05 Puu- tepunkt*
 10.35 Naisteta küla
 11.30 ERR uudised
 17.15 Smallville
 18.00 Hei, põialpoisid
 18.20 Miriami tuule- lohe
 18.25 Miriami katkine pilt
 18.30 Lastetuba
 18.45 Muck ja Tšavapa
 18.55 Sõprade linn
 19.05 Indiaanipoiss Yakari
 19.20 AK (viipek)
 19.30 AK (vk)
 20.00 Lähetus
 20.30 Linnu- ümber maaker
 21.00 Aluvee- lennud
 21.30 AD 1790
 22.30 Ees- ti lipp ümber Islandi
 23.00 Eesti TOP 7
 23.45 Sild*

08.30 Seitsmesed uudised*
 09.30 Kodu keset linna*
 10.00 Kutsuge Cobra 11*
 11.00 Mf Narkoäri*
 14.00 Kutsuge Cobra 11*
 15.00 Kälimehed
 16.00 Kutsuge Cobra 11*
 17.00 A-Rühm
 18.00 Perepea
 18.30 Simpsonid
 19.00 Alexela Korvpalli Meistriliiga
 21.00 Kõige naljakamad koduvideod
 21.30 Mf Üksildane mees
 23.20 Puhkus Mehhiok
 00.35 A-Rühm*
 01.25 Kälimehed*

08.15 Punased roosid
 09.15 Emmerdale*
 09.45 Küladetektiviid
 10.45 Südametukse
 12.00 Doktor Oz*
 13.00 Everwood
 14.00 Kõikidel kokaks*
 15.00 Kuula mu laulu*
 16.00 Mehi jalaga segada
 17.00 Ellen
 18.00 Doktor Oz
 19.00 Kodus ja võõrsil
 19.30 Emmerdale
 20.00 Pilvede all
 21.00 Süües seksikaks
 21.30 Kolm naist paadis
 22.00 Kuula mu laulu
 23.00 Piinlikud kehad
 00.00 Reporter
 00.55 Ellen*
 01.50 Kokakool

06.30 Krimi*
 07.00 Reporter
 08.00 Galleo*
 08.30 Komissar Rex*
 09.20 Conan*
 10.10 Näljased meremehed*
 11.05 Jututuba
 14.30 Chuck*
 15.20 Komissar Rex
 16.15 Näljased meremehed
 17.10 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga
 18.10 Chuck
 19.00 Tuvikesed*
 20.00 Guinness World Records – pöörasemad rekordi
 20.30 Galleo
 21.00 Kaks ja pool meest*
 21.30 Mf Luba mind sisse
 23.45 Conan
 00.40 Kaks ja pool meest
 00.50 Tuvikesed

Reede 9. mai

06.55 Terevisioon
 08.55 Holby City haigla
 09.55 Terevisioon*
 11.55 Eurovisiooni lauluvõistlus 2014
 13.55 Pidu meie tänavas
 14.20 Kahekõne (sub)*
 14.45 Kapital*
 15.05 Ela sajaga*
 15.30 Riigimehed*
 16.00 Holby City haigla*
 17.00 Aktuaalne kaamera
 17.05 Önne 13
 17.35 Uued trikid
 18.30 Aktuaalne kaamera
 19.00 Ringvaade

Toimetaja KAIE MÖLTER,
433 0041, sakala@ajaleht.ee.
Kuulutused tel 433 0062,
kuulutused.sakala@ajaleht.ee

TEATER

Ugalas on täna kell 17 «Love-song. Ühe armastuse lugu», piletid on välja müüdnud. 5. mail kell 13 ja kell 18 etendub «Arabella». Vaksali tänav 7, Viljandi. Tel 433 0777.

Karksi valla kultuurikeskuses on 10. mail algusega kell 16 teatripäev: «(Kas) Selline on elu» – A. Kitzbergi nim gümnaasiumi teatristuudio etendus ja Doris Kareva / Jürgen Rooste «Elutants» – Karksi valla kultuurikeskuse noorteteatri «O» etendus (lavastaja Silvia Soro, abilavastaja Mikk Kask ja Birgit Kruuse).

KINO

Sakala keskuses linastub 7. mail kell 11 ja kell 19 Eesti film «EuroEufooria». Tallinna 5, Viljandi. Tel 433 3992.

HANSA LIINID

Hansa Liinid võtab tööle

KLIENDI-TEENINDAJA

VILJANDI BUSSIJAMA.

Töö graafiku alusel.
CV palun saata meile
madis@hansaliinid.ee.
Info tel 502 8282.

Ostame metsakinnistuid

OÜ Södra Metsad
Merivälja tee 1, 11911 Tallinn
Tel 516 3569
Fax 609 8055
e-mail taavi.mullerson@sodra.ee

Raieõiguste ja
metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,
www.renlog.ee

ÜRITUSED

Karksi valla kultuurikeskuses on täna kell 18 taidlejate kevadkontsert ja tantsuõhtu ansambliga Külamees. Vaheaegadel esinevad taidluskollektiivid liikumis-aastale pühendatud tantsunumbritega. Pilet 5 eurot, esinejatele prii. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

Sakala keskuses on täna kell 18 harrastuskollektiivide kevadpidu, 4. mail kell 10 vanakraamiturg. Kauplejatel on vajalik eelnevalt registreeruda kirbukas@sakalakeskus.ee või telefonil 552 2574. Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Viljandi vanas lennukitehases on täna kell 18 noortebändide võistlus «Viljandimaa noortebänd 2014». Hariduse tänav 12a.

Kohvikus Fellin mängib täna kell 20 kohvikumuusikat Ülo Mälgand. Vabaduse plats 1, Viljandi. Tel 435 9795.

Karksi valla kultuurikeskuses on 9. mail kell 17 Hõbeniidi klubi õhtu. Ansambel Hõbeniit 30. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

Viljandimaa naisliidu koolitus on 6. mail kell 16 Musta tee aian-dis, Musta tee 22a, Viljandi.

Pensionäride ühendus peab kevadpidu 10. mail algusega kell 14 Kaare koolis. Kesk-kaare 17, Viljandi. Info tel 5645 4755.

Kõpu külastuskeskuse platsil peetakse 10. mail kevadlaata, kus on ka emadepäeva töötoad, rohevahetus, korvipunuja ja laadakahvik. Esinevad Kõpu põhikooli õpilased, sest leiab aset kooli lauluvõistlus «Kõpu Kägu 2014». Täpsem info 5330 0557.

NÄITUSED

Karksi valla kultuurikeskuse sinises saalis on 31. maini üleval Karksi-Nuia lasteaias mudilaste tööde näitus. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

Mõisaküla muuseumis on 31. maini üleval kohalike käsitöötajate igakevadine näitus «10 aastat loomisrõõmu». J. Sihveri 4. Info tel 435 5607.

Sakala keskuse jalutusaalis on täna viimast päeva Türi maalingi näitus «Inspireeritud lood». Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Viljandi linnaraamatukogus avatakse 5. mail kell 16.30 mulkide seltsi 80. aastapäevale pühendatud näitus. Trepiallis saab 10. maini vaadata MTÜ Singel fotonäitust «Elu nagu filmis» ja linnagaleriis Viljandi kunstikooli õpilastöid. Kojulaenutusosakonnas on täna viimast päeva näitus «Kaunimad Eesti raamatud 2013». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Kondase keskuses on 4. juunini

üleval näitus «Avangardi aabits. 1960. ja 1970. aastate eesti avangardkunst Margus Punabi kogust» ja 18. maini Viljandimaa põhikoolide 4.–9. klasside õpilaste käsitöönäitus «Tegelased». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Tarvatu raamatukogus on Tarvatu muusika- ja kunstikooli eelkooliõpilaste näitus ja lasteaias Naeruvõru laste kunstinäitus, mida saab vaadata raamatukogu lahti olekaegadel. Tel 436 6262.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Endel, Endo ja Hembo, homsed Rosalie, Roos, Saali, Saale ja Sale ning ülehomsed Loit, Loo ning Loomet.

- Puurkaevude, küttegaevude puurimine, puhastamine, projekteerimine
- Septikute müük ja paigaldus
- Kanalisatsiooni- ja veetrassitööd
- Süvaveepumpade müük ja paigaldus

Tel 521 7415, 504 2999
www.BaltiPuurkaev.ee

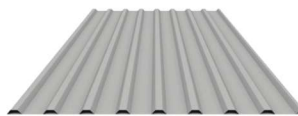
- Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpotegiga
- Ostame PÕLLUMAAD

Küsi hinda! Teeme pakumise!

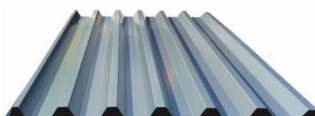
PAPINIIDI 5, SILLAKESKUS, 80010 PÄRNU,
Tel 447 7900, 528 5263,
faks 447 7903, info@metsagrupp.ee

TRAPETSPROFIIL T20

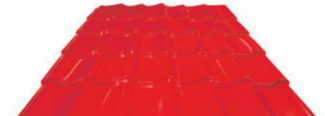
TRAPETSPROFIIL T45

KLASSIKPROFIIL

KIVIPROFIIL

VEEL TOOTEID: WWW.OLLY.EE

BEST ROOF

SUPER-PAKKUMINE!

Telli uus katus, saad vihmaveesüsteemi

POOLE HINNAGA!

Kiirustal! Pakkumine kehtib 2.-31. maini.

- TERASKATUSED
- VIHMAVEESÜSTEEMID
- KANDVAD PROFIILID
- LISATARVIKUD • TURVATOOTED
- PLEKKSEPATÖÖD

Piiri 7, Viljandi
Tel 507 4622, viljandi@bestroof.ee

www.bestroof.ee

TRANSPORT ÜLE EESTI
JÄRELMAKSU VÕIMALUS

*Pakkumine kehtib kandlilise vihmaveesüsteemile, kui tellite vähemalt 120 m² profiilplekki koos aluskatte, lisaplekkide ja kruvidega.

- ✓ AUS HIND OTSE TOOTJALT
- ✓ ÜLE 15 000 MÜÜDUD KATUSE!
- ✓ UUSIMAD SEADMED
- ✓ 15 AASTAT KOGEMUST
- ✓ KONTROLLITUD KVALITEET

OLLY

Järvamaa ja Raplamaa
Tallinna 20
72211 Türi
Tel: +372 53 600 757
E-mail: tyri@olly.ee

Viljandi ja Läänemaa
Leola 58
71008 Viljandi
Tel: +372 53 477 327
E-mail: viljandi@olly.ee

OLLY
TERASPROFIILID

Kui soovid kindlat töökohta pidevalt laienevas ettevõttes, siis tule tööle Maximasse!

Viljandi Maxima X kauplus kutsub tööle

- PEAKASSAPIDAJAT
- KASSAPIDAJAT-MÜÜJAT
- SAALITÖÖTAJAT
- KORISTAJAT

Info tel 602 3116 • personal@maxima.ee

MAXIMA Meil on tulevikku!

Meie esimene
MILJON

8. mai 19.00 Ujala Teater

PIRJO LEVANDI, TÖNU KILGAS,
MERILIN KIRBITS, MADIS MILLING

Piletid müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja kohapeal.

VANA BASKINI TEATER

PARAPSÜHHOLOGILINE ABI

ALBERT STEPANJAN
(OÜ Võlur Albert, reg-nr 10055321)

aitab vabaneda alkoholi- ja nikotiinisõltuvusest, liigest kehakaalust, stressist, depressioonist, kaela- ja seljavaludest ning muudest probleemidest.

www.stepanjan.com Vastuvõtt Viljandis 8. mail
Registreerimine tel 508 8237

TRIDENS
EESTI MEISTRIVÕISTLUSED
MOTOKROSSIS 2014

Auhinnafond igal etapil 4000€

10.-11. mai
TÜRI
Kihli motokeskus
www.msport.ee

Kõikide piletiostrute vahel loositakse välja tasuta Tallinki kruusi 4-le!

Kahepäeva pilet ostjate vahel läheb loosi 300€ eest auhindu!

Pidulik avamine ja klubide paraad 11.45
Võistlussõitude algus 12.00

Lastele tasuta krossisikil ja ATV-ga sõidu võimalus!

Pilet 5€ 1 päev / BE 2 päeva
Perepilet 10€ päev

Jetski show laupäeval!

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

56.

80-aastane Benno Viirandi lõpetas sel aastal ümber Viljandi järve jooksu juba 56. korda ning võitis 80-aastaste meeste arvestuses. Tema aeg oli 1:37.29. Teise koha sai kõige väärikamas vanuseklassis Einart Alus, kellele see oli 55. jooks, ning kolmanda koha jooksu kõige vanem osaleja, 83-aastane Osvald Mõttus.

Holstre-Nõmmel kohtuvad jalg- ja mootorratturid

Samal ajal kui tuhatkond jalgratturit sõidab homme Mulgi maratoni läbi Holstre-Nõmme krossiraja servast, mürisevad krossirajal mootorid ja peetakse Freetime'i karikasarja avaetappi.

«Segama me teineteist ei hakka,» kinnitas homme kell 12 algava krossivõistluse direktor Ergo Pikand. «Rajad ei kattu, küll aga võivad pealtvaatajad näha oma ühel

käel motokrossi ja teisel käel rattamaratoni.»

Krossivõistlusel on rajal üheksa masinaklassi rattad ja päeva jooksul antakse 18 starti.

Neljaetapiline Freetime'i sari on mõeldud 50 ja 65 cm³ mootoriga rattal sõitvatele lastele ning *pitbike*'iga sõitjatele. Võistlevad ka tüdrukud ja naised.

Pikandi sõnul on selle sarja Viljandi etappi peetud aastaid Männimäe külje all olnud krossirajal, mille asemele nüüd ehitatakse tehas. (Sakala)

ETV näitab Kesklinna kooli võitu

Nädal tagasi Paides peetud Eesti koolispordi liidu võistluse «Tähelepanu, start!» finaalis võitsid suurte koolide arvestuses Viljandi Kesklinna kooli õpilased. Nende edukaid starte näitab ETV2 sel ja järgmisel pühapäeval.

«Tähelepanu, start!» finaali võistlusele pääses 14 kooli: seitse suurte ja seitse väikeste koolide arvestuses. Viljandimaalt jõudsid nikaugale Kesklinna kool ja August Kitzbergi gümnaasium suurte arvestuses ning Halliste kool väikeste seas.

Kesklinna kooli järel tuli teiseks Võru Kreutzwaldi gümnaasium ja kolmandaks Türi põhikool. August Kitzbergi gümnaasium sai kuenda koha. Väikestest koolidest võitis Kambja, teine oli Luunja ja kolmas Tilsa kool. Halliste kool oli kuues.

Võistlused jäädvustas rahvusringhääling ning ETV2 kanalil näeb saateid 4. ja 11. mail kell 17.30. (Sakala)

Koolide teatejooksu võidud jäid Viljandisse

Ümber Viljandi järve jooksu eelõhtul korraldatud koolide teatejooksule startis 13 võistkonda ja nii gümnaasiumide kui põhikoolide arvestuses jäi esikoht Viljandisse.

Koolide kümneliikmelised esindused jooksid ümber Viljandi järve, kuid mitte mööda suurjooksu trassi, vaid terviserajal.

Kõige kiiremini tegi järvele tiiru peale Viljandi gümnaasiumi esimene esindus,

kes lõpetas ajaga 46.28,9. Poolteise minutiga kaotas talle Tartu Hugo Treffneri gümnaasium ning ligikaudu kolme ja poole minutiga Karksi-Nuia August Kitzbergi gümnaasiumi esindus.

Põhikoolide arvestuses võitis Viljandi Kesklinna kool ajaga 48.53,5. Paalalinna kool kaotas võitjale pisut alla poole minuti ja Tabasalu kool pisut üle poole minuti. (Sakala)

Peaegu poole sajandi pikkuse pausi järel peeti ümber Viljandi järve jooksu eel taas koolidevahelist teatejooksu. MARKO SAARM

Mai algul kogunevad maastikuratturid tavapäraselt Viljandisse, et teha algust maratonide hooajaga. Tänavu on Mulgi maratoni oodata üle 1600 osaleja. ELMO RIIG

MULGI MARATON

Ratturid kolivad kaheks päevaks Viljandisse

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Nii tublid harrastusratturid kui Eesti tipud kogunevad sel nädalavahele Viljandisse, et osaleda täna linnatänavatel korraldatavas kriteeriumisõidus ja homme maakonna teedel kulgeval maratoni.

Täna algavad võistlused kell 12 ja kõik startid antakse Viljandi staadioni juurest Ranna puisteelt.

Lühike ring mööda vanalinna

Ratturid sõidavad lühikese ringi jooksul üles Pikast tänavast, seejärel liiguvad Lutsu tänavale ja Laidoneri platsi kaudu rae-koja ette ning sealt Oru ja Kraavi tänavale kaudu Tartu tänavale. Edasi kulgeb trass Tartu tänavale mäest alla järve äär-

de ning lõpp on jälle Ranna puisteel.

Päeva jooksul antakse eri vanuseklassides kokku kaheksa starti ja võistlema on oodata 236 inimest.

Erinevalt varasematest aastatest ei ole Viljandi sõit enam üks Eesti meistrivõistluste etappe. Nimelt selgitatakse tänavu riigi parim vaid ühe, Kurressaare sõidu põhjal. Viljandi tänavasõidus osalejate arvu pole see aga mõjutanud.

Maratoni start on homme

Kui kriteeriumisõit on mõeldud eeskätt noortele ning Eestis treenivatele ja võistlevatele tippuratturitele, siis homme päev on eelkõige harrastajate päralt. Neid on Viljandimaale oodata ligi 1600. Mulgi maratoni põhisisõidule on eilse info põhjal minemas 1100 ja poolmaratonile 500 inimest.

Mulgi maratoni kogunevad ratturid juba 14. aastat. Liggi 60 kilomeetri pikkuse põhisisõidu ja 35-kilomeetrise

poolmaratoni rada on suures osas sama, mis paljudel varasematel aastatel. Põhisõidu trassil on väikseid muudatusi vaid kohe stardi järel ja Holstre-Nõmme liivakarjääri juures. Pärast starti väntavad ratturid esimese katsumusena küll üles Tartu tänavale mäest, kuid pisut enne tippu jõudmist keeravad nad vasakule, Kraavi tänavale ja sellele järgneb Tartu mäest ehk raskemgi katsumus, Oru tänavale järsk tõus.

Maastikusõit algab tänavu aga juba Väike-Turu tänavalt. Ratturid ületavad selle üleskaevatud lõigu ja jõuavad seejärel Pika tänavale munakiviteele.

Pärast pikale sõidule lähetamist ja enne poolmaratoni starti ehk kella 12 ja 13 vahel on staadioni ümber lastesõidud. Tänavu võetakse aega vaid 12-aastastel ratturitel. Ülejäänud saavad ühise stardi ning aega neil ei võeta ja paremusjärjestust ei määrata.

Mulgi maratoni on Eesti rattamaratonide sarja avavõistlus.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mõlter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektoirid Evi Eiche,
Liivia Tohvelmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Küljendaja-kujundaja
Liina Vait 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-
ni. Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitstud teosed, mille reprodutseerimise,
levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8828

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
võite pöörduda pressinõukogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Neljapäeval sündis
Viljandis tüdruk.

100 AASTA EEST Sakala, 2. V 1914

Karksis. Enne ja nüüd. Ennemalt oli Karksis Jüripäev täies mõttes joomapäev. Joodi hullu pööra, ruumikas Nuia kõrts ei mahutanud kõiki, kõrtsmik ablistega ei jõudnud niipalju anda, et kõiki janunejaid rahuldada. Kisa ja kära kostis kaugele ümbrusesse. Nüüd, tänavu aga, kõrts peaaegu tühi, mõni üksik nurgas, nagu häbelikult laua taga istumas, väljas kõrtsi ees, turu platsil seisab rahvas kõrtsist aupakklikus kauguses ja hoiab eemale, nagu mõnest kurjast, kelle ligi ei tohi minna.

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kl 9-17, lõuna kl 13-13.30. Tel 433 0062, faks 433 0066, e-post andra.tetsmann@ajaleht.ee. Kuulutuse tellimine internetis <http://kuulutus.ajaleht.ee>

KINNISVARA

Müüa 1-toal korter Männimäel. Tel 5457 7430.

Müüa 2- ja 3-toaline korter Saarepeedil. Tel 506 7359.

Müüa 2-toal korter Karksi-Nuias Piiri t, I k, ahik, pliit, boiler, WC, vann. Rahuldav seisukord. Hind 6500 €. Tel 5688 3895.

Müüa 3-toal korter Päril. Tel 5390 3223.

Müüa korralik maja koos kõrvalhoonete ja suure aiaga Ojakäärü kinnistul, 0,9 ha. Koksvere küla, Kõo vald. Tel 518 3815.

Vahetada 2-toal mug korter Paalalinnas suurema vastu. Tel 5811 6978.

Müüa ridaelamuboks Männimäel. www.riia89.weebly.com.

Noor pere soovib ürida pikaks ajaks korteri Viljandi linnas või selle lähiümbruses. Soovitavalt puuküttega ja puumajas. Min 2 tuba, võib vajada remonti. Tel 5855 6355.

Ostan korteri. Tel 5691 8499.

Ostan maja. Tel 509 3629.

Ostan maad ja metsa. Tel 511 1666.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215.

Soovin ürida 1-3-toal korteri. Tel 5676 8848.

TEENUSED

Autoklaasid: müük, paigaldus ja parandus. Ka kaskokindlustuse juhtumid. OÜ Car-Fix, Riia mnt 54b, tel 433 7789, [carfix@carfix.ee](http://carfix.ee).

Ehitusbrigadid teeb katuse-, müüri- ja üldehitustööd. Tel 5554 4156.

Kaevude puhastamine, vee- ja sanitaartechnilised tööd. Tel 5813 5496.

Fassaadi- ja üldehitustööd. Kõsi pakkumist tel 5373 5524.

Katuseehitus- ja remonditööd. Fassaadid ja üldehitus. Tel 5387 7119.

Katuse-, fassaadi- ja müüri- ja üldehitustööd. Tel 5354 3872.

Rakkekaevude puhastamine. Tel 557 4792.

Reoveemahutite ja septikute müük ning paigaldus. Tel 5306 5322, www.reovesi.ee.

Salvkaevude kaevamine ja puhastamine. Tel 5672 7555.

Terrassid, voodrilauad, saunad, kivitööd, ripplaud jne. Garantii. Tel 5366 9108, A1 Ehitusviimistlus OÜ.

Tiikide kaevamine ja puhastamine, kändude juurimine, erinevad pinnasetööd. Tel 5645 1927, info@meiletop.ee, www.meiletop.ee.

Vanade eterniitkatuste renoveerimine. Tel 5629 8738, info@palmergrupp.ee.

Kopatööd. www.jaاتمeproff.ee.

Korstnapühkija. Tel 5561 1712.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Pottsepätööd, remont, ehitus. Tel 5892 1710.

Plaatija. Tel 5830 3488.

Polsterdan uksi. Tel 5370 3971.

Puurkaevude rajamine ja puhastamine, vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute ja süvaveepumpade paigaldus. Tel 502 1279, 526 9604, www.puurkaevumeistrid.ee.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

Septikute müük ja paigaldus, kanalisatsioon- ja veetrassitööd, süvaveepumpade paigaldus. Tel 521 7415, info@veegrupp.ee.

Soojustamine puistevillaga. Tel 5665 0604, 502 0066.

Soodapritsi teenused: võimalik puhastada puitu, metalli, kivi jms. Tel 5593 9356, www.proprits.ee.

Väiksed ja keskmise mahuga ehitustööd. Tel 5800 9966.

Üldehitustööd vundamentist viimistluseni, fassaadi soojustamine. Info proehitustrust@gmail.com, tel 5556 6995.

TÖÖ

Eakatekodu Mulgi Häärber OÜ Hallistes pakub tööd hooldajale. Info tel 5850 5032.

Pakun tööd abitoölisele liinikoridori hooldusel. Tel 5627 6888.

Pakun tööd autojuhile, vajalik E-kategooria juhuluba, ja poolhaakejuhile. Tel 521 4278.

Avatav toitlustuskoht võtab tööle klienditeenindaja ja kõõgi abitoölise. CV saata info@markatrin.ee.

Pakun tööd harvesterijuhile ja metsa väljaveo traktoristile Rootsis. Tel 503 5462, kaido.leiten@amikor.ee.

SA Perekodu võtab tööle 0,5 koormusega sotsiaalhooldaja, 0,5 koormusega logopeedi ja peremaja kasvatajaid. Avaldus koos CV ja motivatsioonikirjaga saata hiljemalt 12. maiks info@perekodu.eu või aadressil Kase tee 2, Jämejala küla, Viljandi vald, Viljandimaa. Lisainfo tel 435 2551.

Pakun tööd rahvusvaheliste vedude autojuhile, EST-EU-EST. Tel 501 3193.

Söögikoht otsib kokka. Kiire! Tel 5906 6885.

Tallu vajatakse karjakut. Tel 5821 6900.

Viiratsi hoolekandekeskus võtab tööle kogemustega hooldaja. Palk kokkuleppel. CV saata aadressil viiratsihk@gmail.com. Info tel 5649 0785.

METSAMATERJAL

Promets OÜ ostab kõrge hinnaga metsa ja maad. Tel 5591 9930.

PÕLLUNDUS

Toidukartul. Tel 5698 1681.

MÜÜK

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Akumulatsioonipaakide tootmine, tahkeküttekattlad, päikese- ja küttesüsteemid, www.soojapood.ee, tel 5553 9162.

Ehitusliku saematerjali, voodrilaua ja pörandalaua müük. Ehituspuud pikkusega 3-6 meetrit. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5596 0517.

Halupuud ja kaseklotsid võrgus. Tel 5637 3783.

Holstre aiand müüb tomatitaimi, roosbegooniaid, suve- ja amplililli. Tel 525 6563, silleaead@hotmail.ee.

Katuseplekk 5 €/m². Tel 5550 6817.

Kuivad kütteklotsid 40 l võrgus, 1,50 € võrk. Tel 5828 9919.

Küttepuud: lepp, kask ja saar. Tel 5345 2279.

Küttepuud. Tel 5345 2943.

Küttepuud. Tel 5373 3320.

Küttepuud. Tel 5624 6862.

Lepa ja kase halupuud, veoga. Tel 510 6958.

Müüa pörand-, voodri- ja ehituslaud, eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa tooreid halupuud, kuivi pakitud kütteklotse ja kaminapuid, pelletide ning puit- ja turbabriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Südamlilik kaastunne Sandorile ema ja Leale õe
LIIVI ELIASE
kaotuse puhul.
Tiia, Igne, Tiiu ja Agnes

Mälestame endist kauaaegset õpetajat
LIIVI ELIAST
Avaldame kaastunnet Sandorile ja teistele lähedastele.
Jakobsoni kooli pere

Südamlilik kaastunne Öiele ja Lilianile armsa tütre ja õe
LIIVI ELIASE
kaotuse puhul.
Töökaaslased Viiratsi riigimajandi päevilt

Siiras kaastunne Kajale, Reinule, Kristile ja Kaidole kalli ema ja vanaema
VIIVE ALGMAA
kaotuse puhul.
Eda ja Taivo perega

Aastad kaovad aegade hõlma, aga mälestused jäävad.
Oma head lapsepõlveaegade kaaslast
VIIVE ALGMAAD
mälestavad Lutu talu lapsed.

Sae- ja hõvelmaterjali müük ja teenus. Tel 5348 0984.

Toores lepp, kask ja saar. Tel 5391 4443.

OST

Ostan merevaiku (keesid, prose). Tel 5801 7103.

KASUTATUD ASJAD

Müüa (haigla)voodi, mis sobib lamajale. Täiskomplekt on kasutatud, kuid korralik. Helista ja küsi lisa. Tel 5829 1156.

Müüa kasutatud rehve ja velgi. Paala tee 52a (Eesti Energia hoov). Tel 5647 5342, www.aalux.ee.

Müügil õmblusmasinad, tasku- ja suupillid, dušinurga alus, Žiguli osad, kasutatud rehvid, kreissae raam, elektrimaterjalid, kiiktool (vajab kokkupanemist), jalgratas, külmkapp (puitkorpussega), remontivajavad külmkapid (Snaige). Tel 5827 7841.

Ostan vanu fotosid, münte, marke, lauanõusid, lauahõbedat, kellaseid, ehteid, lampe, baromeetreid ja muid vanaaegseid esemeid. Tel 517 4050.

Ostan vanu medaleid, marke, münte, postkaarte, marke. Tel 5566 3939.

Ahjuga kasvuhoone, käsiader, aiалаud ja pink, metalltrepp, roostevaba mahuti, malmkatel, autoklaav. Tel 433 4095.

Ostan vanaaegseid raamatuid, postkaarte, kellaseid, fotosid, maale, graafikat, münte, paber- rahasid, marke, medaleid, mööblit jne. Tel 5829 9810.

Meie sügav kaastunne Illele kalli ema
VIIVE ALGMAA
kaotuse puhul.
Tarvastu gümnaasiumi pere

Avaldame siirast kaastunnet sõber Tiidule kalli ema
ESTA HÄRMASE
kaotuse puhul.
Janek ja Kersti

Mälestame kallist
ESTA HÄRMAST
Südamlilik kaastunne omastele.
Veera, Emma, Aime ja Eha

Südamlilik kaastunne Ilmele kalli õe ja lähedastele
ESTA HÄRMASE
surma puhul.
Viljandimaa naisliidu liikmed ja sõbrad

Südamlilik kaastunne Üllele perega kalli ema ja vanaema
LAINE JAANRE
kaotuse puhul.
Andres perega ja Milvi

Ostan teie üleilgseid asju ja aitatan kaubikuga kolida. Tel 5649 9565.

Ostan veneaegseid esemeid: raamatuid, postkaarte, kellaseid, rindnamärke, rahasid, mänguasju, mööblit, lampe-valgusteid, foto-paraadi, raadio ja palju muud. Kõik vana huvitab! Tel 5845 5341.

TEATED

Kõpu vallavalitsuse 29.04.2014. a korraldusega nr 24 võeti vastu Vanaveski külas asuva Reimani puhkeküla detailplaneering. Planeeringuala suurus on 36,55 ha. Sellega tehakse ettepanek muuta osaliselt Kõpu valla üldplaneeringut, muutes maatulundusmaa sihtotstarvet. Planeeringuala koosneb viiest maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusest, millest on ette nähtud moodustada viis ärimaa sihtotstarbega krunti, kaks maatulundusmaa sihtotstarbega krunti ja üks tootmismaas krunt. Kruntidele määratakse ehitusõigus puhkeküla ehitiste ja rajatiste püstitamiseks. Detailplaneeringu avalik väljapanek on 15. maist 12. juunini, tööpäevaldella 9-12 ja 13-16 Kõpu vallamajas (Kõpu alevik, Tipu t 17). Detailplaneeringuga saab tutvuda valla kodulehel aadressil www.kopu.ee. Selle avalik arutelu on 12. juunil kell 18 Kõpu lasteaiaraamatukogu saalis (Kõpu alevik, Tipu t 6). Avaliku väljapaneku ajal esitatavad ettepanekud ja vastuväited detailplaneeringu kohta võib esitada kirjalikult Kõpu vallavalitsuse aadressil Tipu t 17, 71201 Kõpu alevik, Kõpu vald, Viljandimaa või e-postiga aadressil vald@kopu.ee.

Maila 10. mail kl 10-16 Paide kultuurikeskuse parklas. Kauplejate registreerimine www.paidekultuurikeskus.ee või tel 384 9130.

Suurmüük 5. mail Võhmas: kardinad, lõng, kodukaubad.

TÄNUAVALDUS

Täname Jaani kirikut, õpetaja Marko Tiitust ja Minoori meeskonda meie armsa Viktor Liseiski ärasaatmise korraldamise eest, samuti kõiki, kes tema kalmu rohkete lillede ja pärgadega kaunistasid. Perekond.

Seal, kus sulgub eluraamat, algab mälestuste maa...
Südamlilik kaastunne Üllele perega ja teistele omastele.
Mare

Avaldame kaastunnet Annile kalli ema
ALMA OJA
kaotuse puhul.
Töökaaslased

Ei kunagi, ei iial keegi saa asendada meile sind...
REIN MÄNNIK
Mälestame armastatud abikaasat, isa ja vanaisa 70. sünniaastapäeval.
Lesk ja lapsed perelega

Kevadtuul võttis sul käest, viis teele, kust tagasi ei tulda...
Tühjaks jäi tuba, kurvaks sai kodu, kõikidest valudest suurem on lein.

Lahkus meie kallis mamma

LAINE VOLL

8. X 1937 – 29. IV 2014

Leinavad lapsed, lapselapsed ja lapselapselapsed.

Ärasaatmine 8. mail kell 14 Tartu krematooriumis.

Seal, kus sulgub eluraamat, algab mälestuste maa...
Mälestame armast mammat
LAINE VOLLI
Avaldame kaastunnet lähedastele.
Leili, Indrek, Inga, Jane ja Mart

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis abikaasa, isa ja vanaisa

ANATOLI PARMAN

6. III 1939 – 2. V 2014

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine 5. mail kell 13 Riia mnt kabelist tuhatamisele.

Kustus elu, vaikis valu, väsisid su töökad käed.
Lahkus meie kallis isa, elukaaslane ja onu

KALJU LUUGUS

7. V 1938 – 1. V 2014

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine 6. mail kell 12 Tarvastu kabelist samale kalmistule.

Südamlilik kaastunne Angelinale, Olegile ja Marikale perega kalli abikaasa, isa, vanaisa ja äia
ANATOLI PARMANI
kaotuse puhul.
Linda, Toivo ja Hannes

Mälestame
KALJU LUUGUST
Avaldame kaastunnet Ainile kalli isa kaotuse puhul.
OÜ Kõpu PM

Siiras kaastunne omastele
ÜLO HEINA
surma puhul.
Perekond Pihlak

Vaid südamesoojus on see, mis ei jahtu.
Maamullast ta mälestusi toob.
Kallis Lilian ja armas ema Öie!
Siiras kaastunne

LIIVI ELIASE

kaotuse puhul.

Leida ja Eduard Velbaum

TUTVU TINGIMUSTEGA WWW.SALVA.EE VÕI KÜSI NÕU MEIE SPETSIALISTILT.

PALJU ÕNNE SOODSA SÜVEPOLIISI PUHUL!

LIIKLUS-
KINDLUSTUS
ERIHINNAGA!

LISAKS
JUHI ÕNNETUS-
JUHTUMIKINDLUSTUS
VAID 5€

KAASA TASUTA
SALVA AUTOABI

Viljandi esindus: Tallinna 8, Tel: 43 55 300
E-post: viljandi@salva.ee

AS ROGER PUIT
OSTAB JÄTKUVALT
ERAMETSKONNA
LOOMISE
EESMÄRGIL
TALUMAID

HOOLI OMA METSA
TULEVIKUST.
HELISTA TEL 434 7647,
504 1062, FAKS 434 7710.
ROGERPUIT@HOT.EE

Lõuna-Eesti
ERAMETS

ostame
**METSA-
KINNISTUID**

üle Eesti: tel 507 2544
www.erametsa.ee

Viljandi Maavalitsus teatab:

Hajaasustuse programmi taotlusvoor alates 5. maist 2014 avatud

Viljandi maavanema 28. aprilli 2014. a korralduse nr 226 järgi algab 5. mail 2014 hajaasustuse programmi taotluste vastuvõtt Abja, Halliste, Karksi, Kolga-Jaani, Kõo, Kõpu, Suure-Jaani, Tarvaste ja Viljandi vallas.

Programmi eesmärk on hajaasustusega maapiirkondades elavatele lastega peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades.

Hajaasustuspriirkondades asuvatele majapidamistele saab taotleda toetust veesüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusteks.

Toetatavate tegevuste ja abikõlblike kulude loetelu ning taotlemise tingimused leiab regionaalministri 18.03.2014. a käskkirjast nr 1-4/57 "Hajaasustuse programmi programmdokument" maavalitsuse veebilehel <http://viljandi.maavalitsus.ee> (alajaotus "Programmid") ja kohalike omavalitsuste veebilehtedelt.

Programmdokumentis kehtestatud nõuetele vastavad taotlused koos vajalike dokumentidega tuleb esitada majapidamise asukohajärgsele vallavalitsusele hiljemalt 15. augustiks 2014.

Lisainfo vallavalitsustest või
Viljandi Maavalitsusest tel 433 0431

Metsä Forest Eesti AS
ostab kasvavat metsa, metsamaad,
palke ja paberipuitu, küttepuitu ja
raidmeid

Tel 509 0200, 511 8671
e-post eesti@metsagroup.com

Viljandi, Vaksali 11

Esmaspäeval, 5. mail
UUS KAUP!

smash!

LASTE- ja
UJUMISRIIDED

Tallinn + Tartu + Kohtla-Järve + Viljandi + Elva + Põlva

LATESTO OÜ otsib oma meeskonda **Latesto**

HAKKEPUIDU VEOAUTOJUHTI.

Vajalik CE-kat juhiluba. Töö vahetustega ja üle Eesti.

CV saata e-posti aadressil latesto@latesto.ee või
helistada tel 523 1139.

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatused:

Mõisaküla

linnaavalitsuse juures
kell 14.00–16.00

II kvartalis

6. ja 20. mail
3. ja 17. juunil

Võhma

linnaavalitsuse juures
kell 14.00–15.30

II kvartalis

13. ja 27. mail
10. juunil

Suure-Jaani

Konsumi kaupluse juures
kell 16.30–18.00

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, avada hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega aadressil www.swedbank.ee. Lisainfot Pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

**DELUX
DREAMS**
www.delux.ee

DELUX on Soome kapitalil põhinev voodite, madratsite ja tekkide ning patjade tootmisega tegelev ettevõtte, mis annab tööd 260 inimesele. Meie peamine eesmärk on arendada funktsionaalseid tooteid, mis tagavad parima võimaliku une. Toodangust põhiosa moodustavad voodikomplektid, kõrgekvaliteedilised padjad, tekid ja madratsid, millest 99% müüakse välisriikides. DELUX on kiiresti arenev 28-miljoni eurose käibega ettevõtte. Viljandi ja Soome tehaste 2014. aasta käibeprognosis on kokku 40 miljonit eurot. Meie turundusmeeskonna eesmärk on arendada uusi, innovaatilisi tooteid.

PAKUME TÖÖD PADJA JA TEKID TOOTEJUHILE

Otsime oma kollektiivi tootejuhti, kes tegeleks aktiivselt uute toodete väljatöötamise ja arendamisega, samuti uute klientide otsimise, nõustamise, teenindamise ning meie toodete aktiivse müügiga peamiselt Skandinaavias, Saksamaal, Hollandis, Austrias ja Šveitsis, aga ka paljudes teistes riikides.

Tööülesanded

- Uute toodete väljatöötamine ja arendamine
- Müügieesmärkide saavutamise
- Kliendibaasi arendamine ja haldamine
- Müügi planeerimine

Nõudmised kandidaadile

- Valmisolek välisriikidega
- Otsustus- ja vastutusvõime
- Väga hea suhtlemis- ja läbirääkimise oskus
- Kohusetundlikkus ja korrektsus töös
- Väga hea eesti ja hea inglise keele oskus
- Pingetaluvus
- Väga hea arvuti kasutamise oskus

Kasuks tuleb
Rahvusvaheline müügitöö kogemus, saksa või rootsi keele oskus, B-kategooria autojuhiluba

CV pildi ja palgasooviga saata 15. maiks delux@delux.ee